

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 10 του Σεπτεμβρίου 1906 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 212

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Βαυδικός ύμνος στον "Ηλιο (μετάφρ. από τα Σιννοκουικά).

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΟΡΝ. "Ο Ξένος (δραματική σκηνή).

ΝΙΚΟΣ ΒΕΗΣ. "Εκλογικά προγράμματα του Θ. Καρούσου.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ. Οι Τυραννοχόνοι.

Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ. Ριχάρδος Βάνγκερ κι ο νεο-ιδανισμός.

Κ. ΛΑΝΑΡΑΣ. "Ανοιχτό γράμμα.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ. "Έργα και "Ημέραι. — Μία στήλη.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Φιλήτας, Ρήγας Γκόλφης, Λέαντρος Παλαμάς, Γ. Στεφανής, Γ. Ζουφρές.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πράγματα (Πλατωνικοί φηγοφάγοι, — Είδος αποκήρυξη — Μυαλό — Τό βιβλιολογίου Γιαννόπουλου — Τό βιβλιολογίου του Καπετανίου).

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΟΙ ΤΥΡΑΝΝΟΧΤΟΝΟΙ

«και δολοφονία βλαστήμια
σπαρίζει τον αιθέριο τον αέρα
χαύνος και άνοιξιαν άνεργη ζωή ζούν εδώ πέραν
(Παλαμάς. «Από τους "Γυμνούς και τους Θυμούς»)

Αγαπημένε Νουμά,

"Από πολύν καιρό ήθελα να σου γράψω κάποτε για κάτι ζητήματα που τσιτώνουνε. αλλά ρωτούσα και τον άπατό μου :

Μά κάθε δημοτικιστής πρέπει να γράφει ; Πρέπει όλοι να γίνουμε ποιητές και φιλόλογοι ; Μπορεί να πάη έτσι μπροστά το ζήτημα ; Δέν τους χρειάζονται αυτόνω των ανθρώπω παρά μόνο καλαμαράδες ; Ούλοι άρχηγοί ; Δέν χρειάζονται και στρατιώτες, σκαφτιάδες για την ιδέα, έμποροι, μπακαλήδες, τεχνίτες και άνθρωποι επί τέλους που δέν πιάνουνε πένα στη ζωή τους ;

Και στο ίνάτι αυτών των ερωτηματικών έσπούσα.

Σήμερα όμως δέν μπορώ πιά. Πονώ και πρέπει να φωνάζω.

Κ' έρχομαι να σε παρακαλέσω να θέσης επί τέλους καθαρά καθαρά το ζήτημα του "Αντιβασιλισμού, για το όποιο πολλές φορές στο Νουμά έδωκες παρακκοντυλιές.

Για όσους ένοιώσανε το βιβλίον του Ραμμά «τά παλιά και τά καινούρια», δε θα φανή παράξενο, άν τους βεβαιώσουμε, πώς ύστερα από τον πόλεμο του 97 το δεύτερο μεγάλο ζήτημα που σήκωσε ή δυσπιστία

του Λαού προς το βασιληά είνε το Κρητικό με το δρόμο που πήρε.

Κι' ήθελα ρωτιέται κανείς : "Ως πού θα φτάζομε ;

"Έχει δίκιο το "Έθνος να στενοχωργείται, να πνίγεται. Οί μπάτσες έρχονται άπανωτές ζερβόδεξα. "Εξαλιπτήκαμε. Τά χάσαμε. Και χάβομε άνεξίταστα το φαρμάκι της δυσπιστίας που τόσο κουτοπόνηρα μάς ποτίζει ή Νεοελλαδοκοινοβουλευτική δημοκρατία, ή άξια θυγατέρα της καθαρεύουσας και του Σκολαστικισμού.

"Όσοι όμως δε θέλουνε να το πιούνε εύκολα, πρέπει να βγούνε και να πούνε το Γιατί.

"Όλοι πιά πάει να το χωνέψουνε, πώς χωρίς τίμιο και γερό έλεύτερο "Ελληνικό Κράτος, τίποτα δέν μπορεί να περιμένη το έθνος.

Τί πάει να πη όμως Κράτος, και πώς θεμελιώνεται και πώς δουλεύει, και γιατί το δικόμας έχτικιασε και μαραζώνει, λίγοι το νοιάθουνε κατάβαθα.

Τί λένε οί πολιτειολόγοι πώς πρέπει να νάνε το Κράτος δέν ξέρουμε. Ξέρουμε όμως πώς για να ζήση ή Ρωμισούνη, το "Ελληνικό Κράτος έπρεπε να νάνε ένας τίμιος όργανισμός που ενώ θα άσφάλιζε το έσωτερικό του με νόμους, πού να έφορμόζονται τίμια και ίσα, τη ζωή την τιμή και την περιουσία των πολιτών, την πρόοδο και την προκοπή τωνε στις τέχνες και στις επιστήμες, σύγκαира θα τους άρμάτωνε και θα τους έγύμναζε κάνοντάς τους μια γροθιά, για να μπορίση με φέληση και δύναμη να κυνηγήση την πραγματώση των "Ιδανικών που έτοιμα του παράδωκε ή μεγάλη ή επανάσταση, και να προστατέψη τους ύβρισμένους και κυνηγημένους υπόδουλους αδερφούς του.

"Αντίς άφτά όμως τί έκάμαμε 80 χρόνια τώρα;

Μία παρωδία Κράτους, που από την άρχη έβαλε για μοναδικό του σκοπό τη μεταμόρφωση του πολεμιστή Ρωμιού σ' αρχαιοπερητή και καθαρεβουσιάνον "Ελλάδιο, έκλήρυξε την κλέφτικη και έλευτερώτρα γλώσσα του λαού πρόστυχη και βάρβαρη, και άπάνω στο ζήλο του για το γουρισμό τουλάχιστο ως τον Ξενοφώντα έπαραμέλησε κάθε άλλη ανάπτυξη του λαού. Και άφου με την ψεύτικη ΔημοκρατικοΠερικλείκη μανία του ικατάστρεψε την πολιτική και στρατιωτική άριστοκρατία που το δημιούργησε, έπιασε κι' έδωκε στο χτίς ραγια λαό, και σήμερα φτωχό, άμαθ ή ύβρισμένο και περιφρονημένο λαό ένα πολιτεμα "Ιδανικό και μια καθολική ψηφοφορία και τον άφησε να δημιουργήση τη διοκούσα τάξη του.

Και την έδημιούργησε ! Και τρώμε τώρα τους καρπούς της.

Με τέτοιο λαό και με τέτοιο εκλογικό κώδικα,

όσο τίμιος κι' άν είνε ο πολιτευόμενος θα καταντήση ψηφίμπορος, πουλώντας έθνος — και παρελθόν του όταν ντροπιάζη το 21, και παρόν του όταν τρώη φτυσιές από παντού, και το μέλλο του, όταν το δημιουργεί σκοτεινό στα παιδιά του — πουλώντας έθνος, και αγοράζοντας ψήφους. "Αν δέν κάνη τα ρουσφέτια του λαού δε θα βγη βουλευτής. "Ο λαός και ο βουλευτής του δε θέλει τίμιο υπάλληλο. Θέλει κομματάρχη. "Από τον "Ανεύθυνο, κι' από το δεσπότη και τον Καθηγητή ως τον τελευταίο κλητήρα, ούλους τους θέλει κομματάρχες. Κανείς για το Λαό, κανείς για το Νόμο, κανείς για το Κράτος, κανείς για το έθνος. Ούλοι για το Κόμμα.

"Ο κάθε τιποτένιος και ο κάθε κατασκοκλέφτης έχει ένα ψήφο, δηλαδή ίση πολιτική αξία με τον πρώτο καθηγητή του Πανεπιστήμιου.

Και όντας Ραγιας άκόμη, επειδή το Κράτος δε διορθώνει το Ραγιαδισμό του παρά μόνο «την χυδαίαν του γλώτταν», και νομιζοντας έχτρό του — όχι τόσο πολύ άδικα — το Κράτος, έννοει να πουλήση όσο μπορεί ακριβότερα τον ψήφο του. Και έχει το Στάη του που μόνο άληθινό επιχείρημα κατά της εύρείας περιφέρειας ήρε το : «Θά ήτο φοβαρόν να στερηθ ή λαός του μόνου του προστάτου, του βουλευτού ! !»

Προστάτης ! ! !

Κατά τίνος Μωρέ ; Κατά του Νόμου, κατά του Κράτους, κατά του έθνους ;

Και έχουμε δύο τέλεια πολιτικά καλούπια.

Τον Ντεληγιάννη με τη φυσική του έξυπνάδα μαζί με την κατεργασούνη του καθαρεβουσιισμού, που γλύφει και τρέμει το ψωριασμένο πλήθος, το μαστροχαλαστή που ήθελε «Δεδηλωμένην» και ο Βουλευτής είνε εις θέσιν να γνωρίζη κάλλιον παντός άλλου τας ανάγκας της "Επαρχίας τους.

Και τον Τρικούπη τον τίμιο και διαβασμένο και δημιουργικό πολιτικό που για να μπορή να βγαίνη βουλευτής και Κυβερνήτης, έπρεπε να βουτήξη στη συναλλαγή. Και έβούτηξε. Κ' επνίγηκε.

Και μάς έστείλανε τον Καποδίστρια — τον έσκώτωσησαμε.

Μας έστείλανε τον "Όθωνα — τον έδιώξαμε.

Μας έδωκανε χίλια εκατομμύρια να γενούμε "Αθρώποι — και τά φάγαμε, τά κλέψαμε, τ' άνεμοσκορπίσαμε.

Πολεμούμε να κήνομε στρατό, — μα στρατός με καθαρέβουσα και με κούκλες και με συναλλαγή δε γίνεται.

Κάνομε καρβία και σαπίζουμε στα βρωμόνερα του σκολαστικισμού, της συναλλαγής και κακομοιργίας.

Κι' ύστερα, σα γνήσιοι Ρωμιοί, αντίς να παραδεχτούμε τις μπομπές μας και να ιδούμε το χάλι

μας, να θέλωμε να ξεσημαρίσουμε το άσηκωτο γομάρι των άτιμιών μας, και να το φερτώσουμε στον Άνευθυνο. Του κάμμε Σύνταγμα κατά το κέρι και κατά την τύχη μας. Τότε θέλωμε γρηγορηχάνη για τα ρουσφέτια και τις άτιμιές μας, μα όταν ακούονται τα τριζύματα της σαπίλας Μας, όταν φανεράνουμε τα σπυργιά του Σχολαστικισμού Μας, φωνάζουμε, και τότε θέλωμε νάνε Μέγας Άλέξαντρος, ή τουλάχιστο, Άντι, Κάρολος, λείε, της Ρουμανίας.

Και αντίς να ξεστραβωθούμε και να βλάψουμε τα θεμέλια μιας Άληθινά Λαϊκής και Δημοτικής Έκπαιδείης, που μόνο με τέτοια θα μπορούσαμε να υψώσουμε τό λαό στο Πολίτευμά του, και στο άγαμέταξυ να περιορίσουμε μόνοι μας την χαλάνωτη όχλοκρατία, είπε παίρνοντας από τους άγάζιους, τή διακαίωμα του ψήφου, είτε δίνοντας 2 και 3 και 5 ψήφους στους Οικογενειάρχες και στους γραμματισμένους και σ' εκείνους που πλερώνουν περισσότερα, που μόνο έτσι θα μπορούσαμε να ελευθερώσουμε και να ήθικοποιήσουμε λιγάκι το Βουλευτή και ενώ εξακολουθούμε να πληστικολογούμε άναίσχυντα το Δημόσιο, ήθέλαμε να μ'ας συμμαζώξω, ο Βασιλιάς, σάμψι να στανε δυνατό να τό κάμη χωρίς να τότε διώξουμε σε 24 ώρες.

Και όταν για την ήσυχια της κεφαλής του, και για να μη δώσει άφορμή στους δημοκόπους να ρεζιλιέφουνε τους Άριστογείτονες, προσπαθεί όπως μπορεί να γλωτώση ότι είνε δυνατό, τότε να τό Ντεληγιάννη σας με τις σκνίδες να λέρη ότι φταίνουν «Οί Άλλοι», να τό Ραλλάκο σας να δείχνη ύβρίζοντας τό Παλάτι, να τό Λεβίδη σας, καλέ, τον έντιμότατο να φωνάζη ζήτω ή δημοκρατία κτλ. κτλ.

Έπρεπε ν' άσουν' εδώ αυτές τις μέρες, να βλέπες και να κούες κάτι τενεκέδες, δικοσταβίλους, ψωροδασκάλους, άπογόνους, και λογίων των λογίων σαπίλες να φωνάζουνε θριαμβευτικά : «Τόν ειδώξαμε πιά», «ελευθερωθήκαμ' επί τέλους», απάει στο διάολο» και άλλα τέτοια άχρεία, για να σκέφτεσαι άν όχι μόνο περιττό και άνώφελο, παρά και άισχρό άκόμα θάτανε να κάθεστε να δουλεύετε και χαλάτε τό μυαλό και τό σηκώσις για τον άτιμο αυτό Λαό.

Ξέρουμε πώς είνε πολλοί, —και άπίστευτο— δημοτικιστάδες άκόμη, που έχουνε ενάντιες ιδέες. Άς βγούνε να τις μολοήσουνε καθαρά και ξάστερα. Νά τις συζητήσουμε.

Για να δούμε άν θα μπορεί κανείς να περιμένη άκόμη τίποτα από τό σάπιο Έλλαδικό καρπούζι του Γιαννόπουλου, ή άν δεν θα πρέπη, να φεύγη όπως όπως, να γίνεται ξένος υπήκοος, και δουλεύοντας τίμια σε καμιά ξένη χώρα να βγάνη τό ψωμί των παιδιών του, και να περιμένη με πέτρα την καρδιά να δη τό όριστικό θάψιμο των όνειρων του 21, και την καινούργια ύποδούλωση—χειρότερη από του 1454— που έτοιμαζουμε στο δυστυχισμένο τό έθνος οι Νεοελλαδικοί φιλελεύτεροι Έλευτερωτές! και Τυραννοχτόνοι.

Χανά τις 4 του Σεπτεμβρίου 1906.

ΓΙΑΝΝΗΣ Θ. ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ

Ο πατέρας. Έσύ, παιδί μου, την έκαμες αυτή τη ζουγραφιά ;

Τό παιδί. Ναι, πατέρα . . .

Ο πατέρας. Και δι μου λές σαν τί παρασταίνει ;

Τό παιδί. Μα δι θυμούμαι πιά, μπαμπάνα.

Ο άντρας της κυρίας. Φτάνει πιά ! Μην πικραίνεσαι πιά τόσο για τό θάνατο της πεθεράς σου... Θα την ξαναταμώσεις στον άλλο κόσμο.

Η κυρία. Άλήθεια, αλήθειμ... Δεν τό σκέφτηκα.

ΒΑΙΔΙΚΟ ΎΜΝΟΣ

ΣΤΟΥΣ ΠΑΝΤΕΣ ΘΕΟΥΣ (Ργ6, 30)

Ανέλικος... Κι' όσα κανέναν σας παιδί, Ω δώσε μεγάλα Όμορφα είστεν όλοι, Χαλάσε γενεάτε όχτρού, όλοι κιναιμενός.

Πού τριάντα τρεις υπάρχουν, σ' όσ' άνδρακις Με θυσιασμούς σας εύλογούν. Προσιτατεύτέ μας Έσείς, βοηθήσατέ μας, Στους θεούς μιλείτε για μ'ας Ω δόξαμένο.

Κ' άπόπερα του δρόμου των πρόγονων Και των άνθρώπων των καλών, Στάλασινά τ' ά μέρη, Μή μ'ας περιπλανάτε, Κι' άγγελίδες κι' άτια, θεοί, Χαρίσειτέ μας.

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

1) Οί Πάντες θεοί (Vivens-deitas, είνε άτμοσφαιρικοί θεοί των Ίνδιαν.

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ Θ. ΚΑΡΟΥΣΟΥ

Οί δύο έλλογικές προκήρυξεις που δημοσιεύουμε παρακάτω βρίσκονται στο μεγάλο μου ιστορικό άρχείο. Έχουνε τυπωθή στο τυπογραφείο ή «Κεφαλληνία», και καθώς φαίνεται είναι παραρτήματα της έφημερίδας «αχρικός». Ο Θ. Καρούσος είναι καλόγνωμος πολιτικός και μεγαλόκαρδος πατριώτης. Τό δείχνουν άκόμη κι' αυτές οι παρακατινές προκηρύξεις, που δημοσιεύουμε όχι μόνον για τή γλώσσα τους τή δημοτική, την καθάρια κεφαλληνική, αλλά και για τις ιδέες του, τις περιέργες, μα και φωτινές σε πολλά σημεία και σφανταχτέρες. Στη δεύτερη προκήρυξη γίνεται μακρός λόγος και για τό μεγάλο σατυρικό ποιητή της σύχρονης Ελλάδας τον Άντρία Λασκαράτο. Άλλ' ό,τι λέγει για αυτόν ο μακαρίτης Καρούσος θέλει και λίγο κοσκίνισμα.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΧΩΡΙΑΝΟΙ ΜΟΥ

Πρέπει να ξέρετε, άδέρφια μου, πώς έφες εδώ στο Ληξούρι οι φίλοι όπου από καλωσήνη τους με άγαπάνε ίσως και παραπάνου απ' ό,τι μου πρέπει, ήθελόνε να βγάλουνε κι' έμά σαν Προφαντικό για ύποψήφιό της νέας Βουλής. Τό λοιπόν θα παρήσιαστώ κι' εγώ για να μ' εκλέξετε. Επίτροπος άν ήναι με τον όρισμό σας.

Άγκαλά και μου φαίνεται να Σας άκούω τί θα μου καλαναρχήσετε.

«Μπρέ, άδελφέ, τί έπαθες έπίτο να μ'ας ξεφύτρωσης και Σ' όσ' Μαντάρι; Έδώ μεγάλα και ράβια πνίγονται και σ' βαρκοϋλα τί θέλας; Μέσα σ' έί τέτοια χλαλοή τί κειρασμός σ' ικαβαλίκεψε να γυρεύης και σ' Επίτροπία, που ποτέ σου ούτε γαστάλδος Έκκλησίας δεν έσπαθήκας, και τώρα Σου βουλήθηκε να Σί κάμουμε γαστάλδο όλης της Κεφαλονίας; Η τρέλλα Σου, Παιδάκι μου, βαθιά ναι ριζομένη. — Δεν ήξείρις πώς έκει μέσα στη Βουλή γίνεται του Διαδίου ό χορός; σ' εκεί χρειάζονται ύποκείμενα που να χορεύουνε

να σε ξιφτέρια, και να πετούνε ή φτέρνας τους φτερίδες; Και συ εδ' άχόρεψες ποτέ σου τό συρτό; εδ' έίρεις που πας ή όμνή του; Δεν ν' τρέπειςαι να βένεσαι και σ' με τους πρωτοχαιρετάδες; κι' ή κορμινού τον άνδρα της με τους κραματαναγές; Έμείς άδελφέ, χρέος έχουμε πρώτα πρώτα να εκλέξουμε από εκείους τους Άγομάτους που είνε καιρό του συχωροκρηθμένου Ουάρδου όγτες μας έφαινε τό σπαρο στη γλώσσα, οι δυστυχεί για τό καλό της Πατρίδος ύποψήφιους κείνους και λαχτάρες και κινδύνους, που ποτέ κανείς δεν ήθελε να ήναι ψύλλος στον κόρφο του. — Κι' έπειτα δεν βλέπεις και πόσοι άλλοι ύποψήφιοι έβγήκανε, που δεν μπορεί κανείς να τό άρνηθή, πώς μεταξυ σ' εδ' όντες είναι, Γιέ μου, άνθρωποι. Έξυπνοι, τίμιοι, και πετσοκούμενοι στα πράματα. Ωστε όπου σε συμβουλεύουμε για τό καλό Σου να καθόσουνε γουγος, γιατί όποιος στη γη καθεται καλά, και τ' ά πέλαιγα γυρεύει, ο Διάσολος του κώλου του κουνιά του μαγειρεύει».

Ναι, άδέρφια μου, μου λέτε τό Έβανγγέλιο, όλα αυτά που στοχάζεστε τα μετράτε με γνώση και φρονιμάδα. Έχετε δίκιο. Πλήν, με τό ψωμί, δεν φταίω κι' εγώ. Φταίνε εκείνοι οι φίλοι, όπου ήθέλσανε την ύστερη ήμέρα να βγάλουνε κι' έμένα στο Μείνταν; ή για να πούμε την αλήθεια, ούτε εκείνοι δι φταίνε γιατί τό κάμανε με καλό σκοπό φταίει ή τύχη μου, γιατί με έπαιδαίωσα σε τρόπο που δεν έχω ούτε τα όμπρες ούτε τα όπίσω.

Τί λοιπόν να σας πω ότ' εγώ δεν ήξέρω, μαρτύς μου ο Θεός. Να σας πω γλυκόλογα για να μ' εκλέξετε, χαρι του λόγου πώς πέφτει ή σταλαματιχ μου για την πατρίδα; Μα σεις άναθεμά τι πιστεύετε κι' έχετε όλο τό δίκιο γιατί όποιος καη στο ζεστό, φοβάται και στο κρύο. Να σας τάξω λαγούς με πετραχήλια, πώς θα κάμη τάχατες τον τόπο μας Μεσίρι και ν'άχετε του Άθραάμ τ' άγαθά; Ναι, μα τ' ά ψέματα έχουνε κοντά ποδιάρια. Γιατί και πώς μπορεί να κάμη κανείς τό καλό που μ'ας έχουε τ' ά χρία δεμένα οι ξένοι; χωρίς έρμενα και κουτιά Ά Νικόλα βόχθα.

Τό μοναχό που μπορώ να Σας ζεβαιώσω σ' τή ψυχή που θα δώσω του Θεού, είναι, πώς άν θελήσετε να μπήσετε κι' έμά σε τέτοιο χορό (όπου για τ' ά δίκια που είπαμε άπάνουθε δεν τ' ά πιστεύω), θα κολλήσω ασφάλτα σαν τή σφήκα σ' εκεία τ' ά πρωτοπαλληκαρα του Νησιώνε μας, όπου για περισσότερις φοραίς εκεί μέσα σ' τή Βουλή τρέχοντας άντάμα με την κυράτζα προσταβία γύρου, γύρου τ' άλλωνάκι, ύστερα ύστερα την ικατασκοτίσανε και την ικαμανε τή μαύρη κουρτουλοκουβάρι.

Ληξούρι ταις 13 Γεναριού 1862.

Τό άδέρφι Σας Θ. ΚΑΡΟΥΣΟΣ.

Υ. Γ. Δειλινο της Ίδίας μερός.

«Ο του θαύματος! άμα άκουσα τή αύγη πώς έστειλανε εδ' όθε σ' τό Άργιστόλι τον Κατάλογό μου για να παρρησιασθή, έκατ'ξα κι' έγραφα εκείαις ταις άπάνου ολίγαις άράδαις σαν κειμίνος ύποψήφιος—πλήν τώρα τό δειλινο της Ίδίας ήμέρας τί βγαίνει έξου; Μου είπανε πώς εκείος όπου επήγαίνε σ' τό Έπιτροπείο για να παρρησιάση τον Κατάλογόν μου, καθώς άνέβαινε την σκάλα, άπάνησε κάποιους όπου είχανε κακό ποδιακό, και σαν τους είδε θα άβασκάνησε και έτ'ξι τον έπιασε κύλικας πών προφάση να τον παρουσιάση κι' έφυγε συλλίτρεχος. Έκάθε έμπέδο προς ύφελος».

Καλλίκο που ήλθε έτ'ξι τ' ά πρ'αμα γιατί ο Θεός με αυτόν τον τρόπον έφύλαξε και τους δύο μας, όστε

δπου ούτε εγώ να έχω την άμαρτία πώς Σπς εξήμωσα 'ς τό παραμυρό όχι από άλλη αίτιαν βέβαια παρό από άπραγιά μου, ούτε πάλι και Σεις να λάβετε βαργόμια σ' έμένα, και έτσι να κάμουμε τό κέφι τών έχθρώνε μας και να χαρούνε πώς έκρούανε ή αγάπη μας, πού καλλιο να πιαση έκειους δογυό και κρού !

Ως τόσον για την ώρα ο,τι είπαμε νερό κι' άλάτι.

Β'

ΧΩΡΙΑΝΟΙ ΜΟΥ

Μή στοχαστήτε, αδέρφια μου, πώς έρχομαι τώρα για να σας δώσω θυμιατισιαίς και να σας κάμω μετάνοιαίς έμπρός σας γιατί μ' εκλέξατε άνταμικώς με τό αίτερί μου 'Επίτροπό σας. Τέτοιαις άρχονταίς και παχόλογα ούτε σεις τά καταδέχεστε, ούτ' εγώ τά ξέρω γιατί έμείς είμαστε 'Ελληνες, και άκολούθως δέν συνηθάμε τέτοια πράματα, μπά 'ντροπαίς, αυτά τάφίνουμε να τά κάνουνε ή περούκαις ή Βενετζιάνικαις. Τό μοναχό όπου ήμπορώ να Σας βεβαιώσω με παρρησία και είλικρίνεια είναι πώς παρακαλώ έξ όλης τής ψυχής και καρδιάς τόν Παντοδύναμο να με φωτίση και να με δυναμώση να ένεργήσω έμπράκτως ό,τι είναι για τό κάλλιο σας.

Μή πρός βόρος, αδέρφια μου, άνίως πριν πάω 'στό θέλημά μου σταματαίνω πρώτα μια στιγμή για να συλλογιστούμε άντάμα (γιατί τό στοχάζομαι πολύ χρειαζόμενο για τή δική σας και για τή δική μου ύπόληψι) σε τί μεγάλο και άπάντεχο κίνδυνο εύρεθήκαμε σε τούτη τήν ύστερη έκλογή, και από τί παγίδαις μας έσωσε ή Πρόνοια, όπου όντες έχει κανείς σε δαύτη ταίς έλπίδαίς του ποτέ του δέν χάνεται.

Γνωρίζετε, αδέρφια μου, πώς ή σπείρα τών έχθρώνε μας σ' εκείνη τήν ήμέρα τής έκλογής, πού πρέπει να τήν γιορτάζουμε, έβάλανε σ' έέργεια κάθε διαβολικό μέσο για να μη μείνουμε έμεις οι ύποψήφιοι του λαού και μάλιστα εγώ, πού είμαι σκόρδο 'στό μάτι τους; τό λοιπόν άκούστε, αδέρφια μου, τί έμψχανευθήκανε να κάμουμε σταίς παρχμοιαίς τση έκλογής, κι' έτσι με του ζουρλου τό χέρι να βγάλουνε τό φειδι από τήν τρύπα.

'Εδώ 'στών τόπο μας για τό 'άμαρτίαίς μας μας εξεφύτρωσε ένα γιορτόπιασμα, σιδερωμύτικο και γιωμένο πρέμα, πού ειπε ή όργή του θεού και τόκαμε. Να μην άθασκαθη έχει επάνου του τόσαις χάραις, πού όποιος άκούση τόνομα 'Αντρίας Λασκα-

ράτος, σηκόνεται ή πέτζα του κι' ανατριχιάζουνε τά μαλλιά του κεφαλιού του, γιατί 'στό πάτημα του έρχονταί 'στό νού ή αείθειαις του, ή κακολογίαίς του, ή φθόνος, ή ξεδιαντροπία του, και κοντολογίς όλα τά κακά του προτερήματα. Τό λοιπόν αυτό τό παραζούζουλο από μια τσ' άρχής άφού έκαμε τσου δύστυχους τούς γονίους του να πιούνε κούπαις φαρμάκι, άφού σα φειδι κολαδό έσπρωξε τόσους και τόσους τίμιους και καλούς πολίταις, άφού έβγαλε, σαν ποιητής τάχατες κάτι τραγούδια πού δέν τάτρωε σκύλος, γιωμάτα βρισιαίς και πομπόλογα, τί πετριά του 'μπήκε; πώς δε είναι μοναχά ποιητής, μα πώς είναι, δέν ήξέρω πώς να τό 'πώ Φιλόσοφος, Θεολόγος, ή 'Απόστολος μιας νέας Θρησκείας. 'Οθεν έδώ και έξι χρόνους τυπώνει μια φελλάδα για να μας κατηχήση, ως φαίνεται. Και τί όμορφη κατήχησι ! Πελαγώνε σε πράματα πού δέν ήξέρι πού πάει ή όρμή της; και για να δείξη τάχατες πώς είναι προκομμένος και πώς έμαθε άπ' όξου τό Βολτέρα, κάνει εκείό πού κάνουνε όλα τά δεούτελα όντες θέλουμε να φνούνε γραμματισμένοι κι' έξυπνοι, ήγουν πέτεται με πολύ καμάρι, πώς δέν σκιαζεται ούτε διαόλους ούτε Βρικολάκους, μάλιστα πώς δέν πιστεύει τίποτσι. Μα μεγάρι να έσταμάταινε έως έδω για να μας δείξη τή μεγάλη του σοφία επειδή και μας έγνοιαζε ή έπίστευε ή δέν έπίστευε; ξένη έγνοια έγέρασε τό σκύλο μου. Πλην ή δαίμονας τόν άμπαζε να πάη και παραμπρός και νήμη και σε πράματα πού μας 'γγιαζουνε μέσα 'στα φύλλα τση καρδιάς. 'Ελαβε τήν αυθάδεια ή άφωρεσμένος να έμπαίξη τήν 'Αγία Τριάδα, να 'πη τά άγια Λείψανα κορμιά παστιδιασμένα, και να όνομάση τούς Θεοφόρους 'Αποστόλους 'Ψαράδες άγραμμάτους (φυσικά σα και δαύτονε) πού έκαλπίσανε τό Ευαγγέλιο, και να ξεράση μέσαθε από τό σκάφο του τρομεραίς βλαστήμιαίς εναντίον εις τά ιερά δόγματα, εις τά μυστήρια, εις ταίς εικόναίς τών άγιών μας, και εις ταίς ιεροτελεταίς τής 'Ορθοδόξου Θρησκείας μας.

Τώρα λοιπόν σε τέτοια περίστασι όπου έμπαίζογελάστηκε ή Πίστι μας, όπου επικραθήκανε όλαις ή καρδιαίς τών 'Ορθοδόξων Χριστιανώνε, και όπου έχασκογελούσανε εις άλλόφυλοι έχθροί μας πώς κι' έμεις οι 'ιδιοι κατακρίνουμε τήν Θρησκεία μας, πέστε μου αδέρφια μου, τί έπρεπε να κάμω; έπρεπε να σταθώ με σταυρωμένα τά χέρια άδιάφορος, και να μην άποδείξω πιαστά πώς αυτά πού τζαμπουνίζει ή Θεομπαίκτης 'ς τή φελλάδα του δέν είναι άλλο παρ

ξύλα κούτζουρα, δαυλιά κατακαμμένα;

Μα σαν είδε πώς τόν άποστόμωτα και πώς του εξεσκέπασα 'ς τό φανερό όλη του τήν άμάθεια και τό βουρκο π'χει μέσα 'ς τό βρωμοκέφαλό του, ή τί να κάμη ή παμπόνηρος, θέλοντας και μη θέλοντας έμάζωξε τήν 'Ορά του, πλην ως τόσο έβραζε με τό ζουμί του, κι' έγύρευε άφορμή να ξεθυμάνη τή λύσσα του και να χουμίξη καταπάνου μου σα σκυλι κρυφοφάικο.

Τό λοιπόν τώρα σε τούτη τήν έκλογή ήπου, καθώς γνωρίζετε, έσύντρεχε για ύποψήφιος κι' αυτός ή άδιάκριτος και ή ξεδιάντροπος ώσαν κακός 'Εβραϊός, σμίγεται και με τό ' άλλους έχθρούς μας συναγροικείται με δαύτους πώς εκείος από τό ένα μέρος με τή φαρμακεμένη του γλώσσα και με ταίς συκοφαντίαίς του, και έτούτοι από τό άλλο με τά καταχθόνια έργα τους και με ταίς μηχαναίς τους, να με πελεκήσουνε με κάθε τρόπο και να με κάμουνε κακοθάνατο. Πλην άλλα λογαριάζει ή Γαϊδαρος κι' άλλα ή Γαϊδουρολάτης. 'Ετζι κιάλας τήν παραμονή τής 'Εκλογής (και ως και τούτο με τέχνη για να μην έχω καιρό να διαφεντευτώ) μας ζετρυπώνει τό μουσουδι του και σα φράπας ήπου είναι και όπου δέν λείε καλό μήτε για τό χριστό, με περνάει από του βελονιού τόν κώλο, και βγάνει μέσαθε από τό μαγαρισμένο στόμα του, από εκείό τό στόμα όπου έβρισε και Θεό και άνθρώπους και Πατρίδα και Θρησκεία, τά πουλιό συχαμερά ψέματα εναντίον μου, πού δέν τά έλεγε ή χειρότερη δημόσια, εκατζε ή Πομπή 'στό διάβα και γελάει τσου διαβάταις. Μα δέν ήξέρι πώς όποιος φτυει τόν 'Ηλιον φτυει τά μουτρά του.

Πλην τώρα δέν χρειάζεται πολύ άλάτι για να καταλάβη κανείς τί ήτανε αυτό τό παιγνίδι, και πώς έπασκίσανε οι έχθροί μας να μας μπουρλιάσουνε και να μας βάλουνε τά δυό μας ποδάκια σ' ένα παπούτσι. Αυτοί έπιστεύανε πώς, πρώτα με ταίς βρισιαίς και με ταίς συκοφαντίαίς του μουρλου, κι' έπειτα και με τά δικά τους συμπίσμακτα και τέχναίς, ασφαλτα θα σας πλανέσουνε, αδέρφια μου, να με καταψηφίσητε, και έτζι καταψηφίζοντας έμε να καταψηφίσητε τόν έαυτό Σας και ταίς αρχαίς σας.

Αυτοί οι θεοκατάρατοι πού σας έχουνε δίπλα μέσα τους, ήξέρανε πολύ καλά πώς εγώ έστάθηκα διά τριάντα χρόνους ένας από εκείους όπου έδουλέψανε τόν έλληνισμό πιστά και τίμια, πώς έχυσα σέκια 'δρωτα για να τονέ κεντρώσω πρώιμα, σαν καλός γεωργός, 'σταίς

Ο ΞΕΝΟΣ

ΜΙΑ ΣΚΗΝΗ Σ' ΕΝΑΝ ΚΑΜΠΟ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ο Ξένος.

Η γριά Στριγγλα.

Η Βασίλισσα.

Κόρες (φανιάζουμαι άσμετες, πολλές, ός ξεχωρίζω μονάχα τέσσερες στήν κουβέντα).

Παλληκάρια.

Τώρα ή Ξένος περπατάει μοναχός ψαχτά μεσ' τό σκοτάδι. 'Υστερα από λίγο παρουσιάζονται οι κόρες ξεφωνίζοντας και γελώντας. 'Ο Ξένος ξαφνιάζεται, τά χάνει. Η σκηνή φωτίζεται, μακρυνά ή γριά Στριγγλα παραμονέβει. Μέσα στα γέλοια όλων.

Α' ΚΟΡΗ (γελαστά). Μένα ή σύντροφός μου ένα

μόνο μούδωσε φιλι άλάκαιρη τή νύχτα, ήταν όμως γλυκό. 'Αποσταμένος έγειρε, γιατί όλη τή μέρα έσπερνε στους κάμπους, δε θυμάμαι πώς τόν λένε ήταν όμως όμορφο παλληκάρι.

Β' ΚΟΡΗ. Μένα ή δικός μου δυό μούδωσε φιφια τρελλά σαν τόν ουρανό ή τό τσαχπίνικο !... Γώ πού ζητούσα κι' άλλα...εί μου λείε άθριο είνε γιορτή τά νύκρασα, ζήτησε με μεσ' τά παλληκάρια ή με λαχταράς ακόμα, γώ σε διψάω για μια άλλη ή κόμα νυχτιά.

Γ' ΚΟΡΗ. Μένα τό βοσκόπουλο έγειρε στήν άγκαλιά μου σε ύπνο βαθύ, άποσταμένο άπ' τά τρεξίματα όλης τής μέρας στις ράχες με τά πρόβατά του. Τήν άβγή όμως, τήν άβγή τ' ήταν εκείνο, νέα ζωή λές πώς μας πλημμύρισε, τί παιγνίδια, τί χάρεις... Τί ώραία πού ήταν ! 'Ο ήλιος δέν ειχε ακόμα βγη, ή ουρανός ήταν τριανταφυλλένιος όταν ή ήλιος πρόβαλε μας βρήκε ξεψυχισμένους στή λαχτάρα.

Δ' ΚΟΡΗ. 'Εμένα μούδωσε άμέτρητα φιλι ή άβγή μας βρήκε πάλε διψασμένους. 'Ω, τί τρέλλι νυχτιά !... 'Ο καλός μου όλη τή μέρα δοκίμαζε κρασιά για τό σημερινό πανηγύρι. Τί κρίμα πού τ' άστρα σκοτεινίασαν γλήγορα στής μέρας τό φως.

'Η ΓΡΙΑ ΣΤΡΙΓΓΛΑ (πού από μακρυνά πετροβολάει τις παθόνες). Καταρχμένη γενιά, διαβολοσπαρμένη γενιά, του Σατανά άποσπόρια, γιατί γελάτε; Τό γέλοιο σας τόν ύπνο μου ταραίζει, νοιαστείτε και λίγο τ' είσαστε !... Η μοίρα δε σας πότισε τ' άθάνατο νερό. 'Ολο χορούς, μεθύσια κ' έρωτα, κλάψτε και λίγο να χαρώ.

(Οι κόρες πιάνονται σε γύρο και χορεύουν τραγουδώντας)

Κι' αν λέν κρίμα τόν έρωτα τί ψέμα φοβερό μ' άφτόν γιομίζει ή κάμπος λουλούδια ένα σωρό.

Η ΓΡΙΑ ΣΤΡΙΓΓΛΑ. Τώρα αρχινήσαν και τά τραγούδια, να λοιπόν, (είχρει πέτρες) άπιστη γενιά, τής κόλασης θρέμμα, φωτιά θα πίση να σας κάψη άπ' τόν ουρανό.

(Πιάνονται πάλε οι κόρες σε χορό).

Ουρανε καταρανε παιγνιδιάρη και ζουρλε

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ
ΜΙΑ ΣΤΗΛΗ

ψυχαις των παιδιών σας, πώς σε κάθε κίνδυνον, σε κάθε μεγάλη περίστασι πάντα κι' εγώ έσκουζα για τὰ δικαιώματα του έθνισμου, τής θρησκείας και τής Πατρίδος· και κοιτολογής πώς πάντα μου σας αγάπησα, αδέρφια μου, σαν κόρη του ματιού μου· ώστε όπου εκείνοι οι δαίμονες κατορθώνοντες το σκοπό τους να να με καταψηφίσετε, ήθελε χαρούμε πώς εκάμετε το κέφι τους· γιατί έτζι ήθελε δείξετε πώς δεν σας κόφτει τίποτες για ταις ιδιαις μου αρχαις και για τὰ δικά μου αισθήματα, όπου είναι και δικά σας, μα εξεναντίας πώς έμε και το Λασκαράτο μας έχετε 'στο ίδιο κατάστιχο, ή και πώς είστε πουλιό προσκολλημένοι σε τούτονε τον αντίχριστο, γιατί επιστήψετε 'στα λόγια του.

Ναι πλην εσείς, εγκαρδικά μου αδέρφια, εμπήκετε εύθως μέσα 'στα απόκρυφα τση καρδιάς του, και σε στρίψι ματιού εξανοίξετε όλα τους τὰ σατανικά σχέδια, όλα όσα ώργανίζανε εναντίον μας, και ίσια ίσια με την εκλογή όπου εκάμετε αποδείξετε καθαρά και ξεστέρα, πώς δεν θέλετε να με γδύσετε από τὰ λαμπριάτικα σκουτιά μου και να με 'ντύσετε με τὰ Λασκαρατέικα, καθώς σας επαράκιναις εκειός ο επικατάρατος, εξεναντίας με την ψηφό σας αποφασίσατε πώς εγώ να φορω τὰ λαμπριάτικα, κι' εκειός τὰ γανωμένα, κι' έτσι πάντα να μ'ε έχετε και τὰ δυο σημαδεμένα, για να ξεχωρίζετε το αληθινό αδέρφι σας από το Μπασταρδικό.

'Από το Αηξούρι τής Κεφαλονιάς
ταις 24 του Μαρτίου 1862.

Το αδέρφι Σας
Θ. ΚΑΡΟΥΣΟΣ

ΤΟ ΕΘΔΙ ΤΟΥ ΝΑΖΩΡΑΙΟΥ

Λυκαβητέ, που υψώνεσαι γαλήνιος
Στην άγκάλη του άρμονικού του άπειρου,
Κι' όταν μπόρες την πλάση άλυσσοδέουνε
Κείτσαι μέσ' σιά θάμπη ενός όνείρου,

Λυκαβητέ, σιου αϊδέρα σου τάχνόγυλα
Που άργοσαλεύουνε φτερούρες των έρώτων,
Στο μονοπάτι σου είδα κάποιον απόβραδο
'Απέραντον ένα ποιάμι φώτων!

Κ' έτρεξα προς τὰ κύματα τὰ όλόφωγα
Του ποταμού του άλλοιώτικου, του ώραίου...
Κ' ήτανε των πιστών τάχνόκερα, ήτανε
Το ξόδι του νεκρού του Ναζωραίου!

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

'Από το «'Αστυ» τής Πέμπτης ξανατυπώνουμε ένα δημοφο χρονογράφημα του Παπαντωνίου, άδιάφορο αν είναι γραμμένο και στη μιχτή ή αλήθεια του το σώζει—και τέτια μάλιστα τσουχτερή αλήθεια που μπορεί να πει κανείς πώς καιρός είναι να άκουστέτ' για να νιώσουμε τί σημασία πρέπει να δίνομε στις δημοσιογραφικές κριτικές. Οι κριτικές του Ξενόπουλου εξαίρουνται· δεν είναι δημοσιογραφικές· είναι φιλικές.

Πολλοί άνθρωποι θα έχουν σταυροκοπηθή εις το θέαμα τής θεατρικής στήλης των έφημερίδων κατά το 1906. 'Η στήλη αυτή, καθώς είνε γνωστόν, χρησιμεύει δια να ξεστέρητε που θα διασκεδάσετε το βράδυ. Σπουδαία στήλη, δια πολλούς λόγους εύνοήτους, Σπουδαιότερα δε δια τον λόγον ότι ήτο ή μόνη στήλη έφημερίδος, ή οποία πολιορκουμένη από το ψεύδος τής έφημερίδος, άντέστη ως γενναίος στρατηγός. 'Ητο ή μόνη που έλεγε την αλήθειαν. 'Επιδεν ή ειδησις, έπεσε το τηλεγράφημα, έπεσε το άρθρον, έπεσε το κοινωνικόν υπό τὰ κανόνια του Μυγχαούζην. 'Η στήλη των θεατρικών άνθίστατο. 'Ελεγεν «'Απόψε εις τον 'Απόλλωνα το δρμα Πίστις, 'Ελπίς και 'Ελεος». Και έλεγε την αλήθειαν. 'Αλλ' επί τέλους μίαν πρωίαν, άλωθείσα από τον Μυγχαούζην, έπαυσε να λέγη την αλήθειαν.

Οι αναγνώσται εξυπνίσαντες κάποτε είδον την φλεγματικήν άγγλικήν αυτήν στήλην, ή οποία έδούλευε ταπεινώς αλλά υπερόχως ως χρονόμετρον, να λέγη τὰ εξής :

«'Απόψε εις τον 'Απόλλωνα Πίστις, 'Ελπίς και 'Ελεος, εις το όποιον τόσον ώραία υποδύεται την ήρωίδα ή κυρία 'Αλατοπιπεράκη.

'Αντίο στήλη ! 'Εχάθη. Την επομένην έγραφε τὰ εξής :

«ΑΠΟΛΛΩΝ. Μεγίστη ήτο ή χθεσινή επιτυχία τής καλλιτέχνιδος κυρίας 'Αλατοπιπεράκη. Οι θεαται κυριολεκτικώς ήμειναν κατάπληκτοι δια την άποκάλυψιν του δαιμονίου τής ήθοποιού. 'Απόψε ο 'Ιωσίας ο 'Ακτοφύλαξ» εις το όποιον ή κυρία 'Αλατοπιπεράκη θα καταπλήξη».

Την επομένην έγραφε.

«ΑΠΟΛΛΩΝ. 'Η μοναδική πλέον άριστοτέχνις του ελληνικού θεάτρου κ. 'Αλατοπιπεράκη κ.τ.λ.».

Δια του ενός τούτου συμπάρου επήλθε διπλή καταστροφή. 'Εχάθησαν δύο. Και ή στήλη των θεατρικών και ή κ. 'Αλατοπιπεράκη. 'Η πρώτη, διότι από άκάμπτου πινακίδος, εις την όποιαν ειδοποιείτο ακριβώς τί θεάτρον έχει το βράδυ, έγινε καραμούζα θριάμβων άνυπάρκτων. 'Η δεύτερα—ή κ. 'Αλατοπιπεράκη—διότι έπίστευσε πράγματι ότι είνε το

άστρον τής ελληνικής σκηνής, όποτε την έπίπερε πλέον ο διάβολος και την έδήλωσε.

Μέχρι πρό όλίγων έτών το πράγμα ήτο ύποφερτόν. 'Εφέτος όμως, εις το 1906, έγεινεν έπιδημία, την όποιαν έχω την ιδέαν ότι εις το χειμερινόν «Κατακλύμ» δεν θα παραλείψη να ύμνήση ο Γιάν καθώς ύμνησε και την επιδημίαν των φόρων. Άπλάδη : 'Ο ήθοποιός άποστέλλει καθημερινώς εις τας έφημερίδας άνακοινωθέν (communiqué), δια του όποιου ειδοποιεί πρώτον ότι κατά την χθεσινήν παράστασιν ή επιτυχία του υπερέθη πδν δριον, δεύτερον ότι είνε ο Σείφιος του ελληνικού θεάτρου, τρίτον ότι εις το προσεχώς διδόμενον έργον θα καταπλήξη, και τελευταίον (άσήμερον, επομένως τελευταίον) τί παράστασις δίδεται το βράδυ. 'Εκείνο που ζητεί ο κόσμος, το αναγγέλλει τελευταίον. Και εκείνο που δε μ'ε χρειάζεται, πρώτον. 'Ιδού και ο τακτικός θεατροδημοσιογραφικός διάλογος του 1906,

'Ο ήθοποιός προς τον συντάκτη τής έφημερίδος.

—Πώς δεν έγραψες τίποτα που επαιξα χθές τον 'Ιωσίαν; 'Εχάλασεν ο κόσμος—

'Ο συντάκτης.

—Το έλπισμόνισα. Πέρασε από το γραφείον να το θυμηθώ·

'Ο ήθοποιός.

—Είν' ανάγκη να κοιπάσης ; Το γράφω μόνος μου και σου το στέλω.

Το όποιον και γίνεται. Το γράφει μόνος του, το στέλνει, και δημοσιεύεται... 'Εννοείται πλέον ότι δεν ύπάρχει λέξις την όποιαν να λυπηθώ, γράφων ο μετριόφρων άνηρ την ρεκλάμαν του, δεν ύπάρχει επίθετον το όποιον να φιλαργυρευθώ, δεν ύπάρχει δισταγμός τον όποιον να αισθανθώ. Λαμβάνει 500 γραμμάρια καταπλήξεως, όλίγον δαιμόνιον, όλίγον δύναμιν, όλίγον ψυχολογικάς μεταπτώσεις, όλίγον έξοχος, όλίγον υπέροχος, όλίγον «είνε κρίμα ότι δεν τον ήκουσεν όλη ή 'Ελλάς» κ.τ.λ. τὰ βράζει και σεβρίζει.

Κατ' αυτόν τον τρόπον ή θεατρική στήλη των έφημερίδων, εκείνη με τὰ ψιλά στοιχεία, ή πρώην περιθήρακτος, ασύστηρά, ξερά, ακριβής, άπλη και λακωνική έγεινεν άπεριθήρακτος μάνδρα ύπον 'εισεπλήθυσεν ο πληθυσμός όλων των θεάτρων, μέχρι ύποβολέως, καθ' όν τρόπον κύμα διαδηλώσεως όρμη εις δημόσιον ίδρυμα, ρίπτον κάτω γρονθοκοπημένους τους φουρούς. Θέαμα δηλαδή άναρχίας, πρώτης δυνάμεως. 'Οποιος θέλει παίρνει δ,τι επιθυμεί, 'δ,τι του χρειάζεται, ό,τι δεν θα είχε χωρίς άναρχίαν: Τί θέλει ; Δαιμόνιος ; Γίνεται. 'Υπέροχος ; Γίνεται. 'Εξοχοδαιμονιούπέροχος ; 'Αμέσως.

σύ τον έρωτα έχεις γιό και το μεθύσι παραγιό.

'Αστράψε και βρόντησε μέσ' τ' ουρανού τὰ πλάτια μη γίνεται ξεφάντωμα στ' άέρινα παλάτια ;

'Η πλάση έρωτοςέρνεται: μέσα στη σκοτεινιά κι' άφτός ο γήλιος κρύφτηκε σε κάπιαν άγκαλιά.

Ούρανε καταρανή παιγνιδιάρη και ζουρλέ σύ τον 'Ερωτα έχεις γιό και το μεθύσι παραγιό.

Η ΓΡΙΑ ΣΤΡΙΓΓΛΑ (ρίχνοντας πέτρες). Καταραμένοι, ή άμαρτία σας πλημμύρισε, σ' όλο το χωριό δεν άκούς ούτ' ένα κλάμα, μόνε βλέπεις δακρυσμένα μάτια από 'Ερωτα και μεθύσι.

(Οι κόρες πιδνούνται και χορεύουν).

Κι' αν λέν κρίμα τον έρωτα τι ψέμα φοβερό

μ' άφτόν ο κόσμος γίνηκε εγίνηκα και γώ.

Τις πόρτες μανταλώστε και κλείστε κει τις νιές τὰ μάνταλα θα σπάσουν του έρωτα οι σαίτιές.

(Οι κόρες ξαπλώνονται στην πρασινάδα άλλες άνάσκελα με τὰ χέρια σταβρωμένα πίσω απ' το κεφάλι, άλλες πλάγια, άλλες πάλε μονάχα κάθονται σταβροπόδι).

Α' ΚΟΡΗ. Μπα ένας ξένος εκει.

Β' ΚΟΡΗ. 'Ε! ξένε πούθε μ'ες έρχεσαι ;

Ο ΞΕΝΟΣ. 'Από μιά πολιτεία που οι άθρώποι είναι δεμένοι.

Β' ΚΟΡΗ. Και ποιός τους έδεσε ;

Ο ΞΕΝΟΣ. Πολλά ζητάς από μένα κόρη, τούτο μόνο ξέρω ότι όλοι είναι δεμένοι στο ίδιο σκοινί.

Β' ΚΟΡΗ. Και δε λύνεται κανείς ;

Ο ΞΕΝΟΣ. Ναι, στα εκατό χρόνια ένας, θέλει και τους άλλους να λύση, οι άλλοι δε θείλουν, κ' έτσι τρώει τὰ νιάτα του κοντά στο σκοινί άφτός που ήταν λεύτερος να τρέξη.

Γ' ΚΟΡΗ (στις άλλες). Μου φαίνεται πώς τον ξέρω.

Δ' ΚΟΡΗ. Βίβαια είναι γνωστός μας.

Γ' ΚΟΡΗ. 'Ε! ξένε δέ μ'ε θυμάσαι ;

Ο ΞΕΝΟΣ. Ναι τώρα πουρχομαι στα σύκαλά μου μου φαίνεται πώς δεν είναι ή πρώτη φορά που σας βλέπω, μου φαίνεται κάποτε άλλοτε να σας είδα.

Β' ΚΟΡΗ. Σε θυμάμαι από μικρό παιδί.

Ο ΞΕΝΟΣ (τη ζυγώνει). Μα και σύ τώρα μου φαίνεσαι γνωστή, μου φαίνεται σά να σε βλέπω κάθε μέρα, μα δε μπορώ να νοιώσω καλά ποιά είσαι.

Β' ΚΟΡΗ. Μιά κόρη είμαι κ' εγώ σαν όλες τις συχωριανές μου.

Ο ΞΕΝΟΣ. Μα και τις άλλες το ίδιο...

Β' ΚΟΡΗ. Θυμάσαι ποιά είναι ή πρώτη φορά που συναπαντηθήκαμε ;

Ο ΞΕΝΟΣ. Βασανίζω το μυαλό μου μα του κάκου και σ' έχω τόσες φορές δη...

Β' ΚΟΡΗ. Θυμήσου, θυμήσου τή βραδιά που πρωτοείδες το φεγγάρι μωρουδάκι τότε ακόμα, του γελούσεσ του φώναζες νάρθη κοντά σου, σπαρταρούσεσ στης μάνας σου την άγκαλιά λές κ' ήθελες να πάς εκει, άνοιγες τὰ χεράκια σου για να το πιά-

Και αι εφημερίδες ; Θα ερωτησεται.
 Αι εφημερίδες, κύριοι μου, αφήνουν κάποτε τα πράγματα όπως έχουν, και ίσως αυτό εινε το φιλοσοφικώτερον που έχουν να κάμουν. Όπως αφήσαν ελεύθερον το κοινωνικόν, εκδισασθείσαι από την δύναμει 5000 Ισπων μανιαν της αυτορεκλάμας των Έλλήνων, αφήσαν και την θεατρικην στήλην χωρίς πόρτες, εκδισασθείσαι και εδω από ανωτέραν δύναμιν, εις την οποίαν κανεις δεν ήμπορει να αντισταθῆ. Διά τουτο ο Τύπος—ελλίξω μόνον διά το σωτήριον έτος 1906—εθεώρησε περιττά τα αντιπλημμυρικά έργα κατά της έπερχομένης μανίας. Και έκαμε καλά. Ένα φαινόμενον, όταν έχει ρίζας υπέρξεως βαθυτέρας, πρέπει να εινε δολοφόνος εκείνος που θα τό αποκρούσῃ ή θα τό θεραπεύσῃ επιπολαίως. Αφήστε τους ανθρώπους να γίνωνται δαιμόνιοι ! Θα έλθῃ και ή στιγμή που θα κουρασθούν.

Εινε περιττόν να σημειωθῆ ότι δεν πρόκειται διά τους γνωστούς, τους αληθινούς ήθοποιούς. Αυτοί «τόν δρόμον έτέλεσαν, την πίστιν τετήρηκαν» και θα ήσαν άνάξιοι άν εξητούσαν ποτέ να χωσθούν μέσα εις την δημοκρατίαν της θεατρικής στήλης του 1906. Έδω εύτυχώς εινε ή τρύπα εις την οποίαν όλοι ειμθα γνωστοί. Εις την Ελλάδα «δαιμόνιοι» δεν υπάρχουν. Εινε άγνωστον τό είδος τουτο των ανθρώπων εδω. Όποιοςδήποτε λοιπόν ήθοποιός της προκοπῆς, άν τόν γράψετε «δαιμόνιον» πρέπει να έλθῃ μέ ένα λόχον και να οδς σπάσῃ τά πιστήρια διά την ύβριν που του κάμνετε. Αλλά οι άλλοι ήθοποιοί εύχαριστούν τόν δημοσιογράφον ο οποίος τους διώρισε δαιμόνιους. Και αυτή εινε ή διαφορά μεταξ υ καλών και κακών.

Τοιοτοτρόπως τά Αθηναϊκά φύλλα, μη εξαίρουμένου και αυτού εδω που βλέπετε, κατήντησαν «Εφημερίς της Κυβερνήσεως». Διορίζεται δαιμόνιος ο ήθοποιός κ. Ψ. άντι του κ. Σ. διοριζομένου έξόχου, άντι του κ. Ρ. τοποθετουμένου ως υπέρχου εις την αυτήν θέσιν, άντι του κ. Ω. διοριζομένου άπαραμίλλου».

*

Δημοσιογράφος έγραψε πρό ήμερών
 «Αύριον διδεται ή δαιμονία τραγωδία του ποιητού κ. Χ.»
 Τόν ήρώτησα, τί μένει πλέον να πῆ διά τόν Αισχύλον ;
 Ίδου τί έστι—ας τό γράψωμεν μέ κεφαλαία—τί έστι ΑΝΑΡΧΙΑ.

Z. Π.

Η γιαγιά. Για δες, Κωστήκη μου, τί όμορφα ματάκια πουχει ή αδερφούλα σου, τό μωρό μας.
 Ο Κωστήκης. Και βέβαια, γιαγιακά. Είναι κατακαίνουργα.

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Στόν κ. Σ. Βάλβη, Πινδαρολόγιο κτλ.

Πρώτα πρώτα μάθε, πώς δεν είμαι γεμάτος από πληγές, γιατί ξέρω και τίς γιατρέβω μέ δική μου μάλιστα μέθοδο, που τή βρίσκεις στο Compendium Médical του αρχισυντάχτη του Semaine Médicale (Παρίσι 1894 σελ. 657) ανάμεσα στις μέθοδες των παγκοσμίου φήμης Καθηγητάδων Una και Von Hebra, κι' έπειτα πώς καμμιά «έλικώδη επίθεσιν κατά σου, δεν έκανα, αλλά άπλώς έφερα τους Έπίνικους σου ως υπόδειγμα των Θνησιμαίων του Μιστριώτη.

Κοντά σάφρα θα σουλεγα και κάτι τις ακόμα για τά Αριστοφανικά σου «σπατίλαις και πελέθους» μέ προτιμω τή σιωπή και συνιστώντας σου σα γιατρός να αλειφτῆς μέ άφτά λαμπρό γιατρικό για σένα. Θα τά βρῆς εκεί που ξέρεις, γιατί δεν τά μεταχειρίστηκα διόλου στον Έβριπίδῃ (που άφισες από τόν καυμένο τόν Πίνταρο !) καθώς μαρτυράει ο άρχηγός σου κ. Μιστριώτης σε ένα γράμμα του στο 1901 λέγοντας:

«Έλαβον την έμμετρον μετάφρασιν του Ίππολύτου του Στεφανηφόρου και συγκαίρω Ύμιν επί τῷ ωραίῳ έργῳ,» και εις άλλο στα 1903 «Αίαν εύχαρίστως έλαβον την ύμ. μετάφρασιν της Έκάθης και της Ίφιγενείας της εν Ταύροις του Εύριπίδου. Οι ποιηταί δυσκόλως μεταφράζονται και εν τῷ δυσκόλῳ τούτῳ έργῳ έτίμησα την Ύμ. φιλοπονίαν, έχω δε την γνώμην, ότι κατά τοσοῦτον θέλετε επιτύχει του Ύμ. σκοπού, καθ' όσον τάς λέξεις λαμβάνετε εκ της αυτής βαθμίδος της γλώσσης, και δεν άναμιγνύετε άρχαιοτέρως μετά των νεωτέρων. Προς τουτο έχετε την αναγκαίαν γλωσσικήν δύναμιν».

Τώρα και λίγα για τό ποιηματάκι σου «ό Παρθενών, «Αστράφτει» λοιπόν και βροντάει βέβαια ο Παρθενός «σα μαλλώνει μέ τόν ήλιο και τόν νικαει μέσα στις λεπτότοξες γραμμές του, και ο Ύμηττός χύνει μπροστά του (προχέει) μενεξέδες, για να τόν στεφανώσῃ για τή νίκη του, γιατί του εδωξε τόν ήλιο τό βράδυ βράδυ, και να σου ο Παρθενός στεφανωμένος μέ μενεξέδες στολίζει την μενεξοστεφανωμένη πόλη που στολίζει όλον τόν κόσμον». Να φαντασία μιá φορά, που κοντά σε πολέμους και θέατρα πολέμων άγνωστα ως τώρα έχουμε και χύσιμο μενεξέδων από τόν Ύμηττό, σαν να έιτανε νερό, και

πράματα που κανένας άκόμη ούτε τά εϊδε ούτε τά φαντάστηκε, μέ τά εϊδε ο κ. Σταματάκης και πιο πολλά ακόμα, άν αγαπάτε, γιατί εκεί στον Παρνασσό, που ανέβηκε πολλές φορές,

«Εϊδε τόν επί γῆς εκείνης ούρανόν
 στεφάνωμα δαφνών χρυσῶν και άλλος αηθόνων (!)
 ...τήν γλώσσαν εύρε των θεών επί του όρους τουτου
 τήν φίλην αδελφήν
 του όλυμπίου της ψυχῆς των ήμιθέων πλούτου (!)
 (άν καταλαβαινει κανένας τί θα πούνε άφτά, θα πῆ πώς εγώ είμαι χοντροκέφαλος· άν όχι πώς ο κ. Σ. δεν ξέρει τί λέει). Μά ως δοῦμε και παρκαίτου.
 «Και πρό τοσοῦτου θαμβωθῆν φωτός και Θείου
 τό βλέμμα του, έστράφη [κάλλους
 προς άλλους χώρους παρ' ήμιν προς χώρους μη μεγά-
 προς ταπεινά εδάφη [λους
 και εϊδε γλώσσαν τότε φεύ χυδαίαν και όθνείαν
 και λώθην τεχνητήν

καλύπτουσαν διαφανώς την πλήρη άκαθειαν και εις όδόν άντεθνικήν κατωφερῆ κλιτύν»
 Δέ σας φαίνονται σαν τά άθάνκτα εκείνα:

«Λέρμπαλιρ ξιφιρ μπαλιρ» ;
 «Και ήθος εύρεν έρπετων και λοιμογόνου λύμης
 λανθάνον εν εκείνοις» (τοίς λόγοις).
 Έχει λοιπόν και ή λύμη ήθος, και μπορεί κανεις να διῆ τή γλώσσα που μιλάμε; Έγώ θαρῶ πώς μόνο την ακούμε.

Αλλά ακόμα που είμαστε ; Προσέξτε όμως να μη καῖτε από τό «πάμφλεκτον πῦρ» που θα βρούμε.
 «... Αλλ' εν τισι ήμέρῃ
 προσεκολλήθη (ο Σ.) εν τινι εκ των εκεί αστέρων
 εις τόν χρυσόν αστέρα ...

απροσεκολλήθη εις τό φῶς εκείνου του ήλιου
 και ένθους τότε έσπευσεν εν κάτοπτρον ν' άρπάσῃ,
 και τρέμων δι' εκείνου

τήν αἴγλην του περικλεσῶς ήλιου ν' άπεικασῃ ...
 Έγίνωσκε του ήρου ήλιου του τό σθένος,
 και του κατόπτρου τό ποιόν και πόσον έσπευσμένως
 Έκείνο έλαβεν αυτός και πόσον άφελῶς !
 που εν και κοινός ακαλάμου άδαξίλου
 ν' άποτυπώσῃ δύναται εις πῦσαν εύ ήγμένην
 ψυχῆν και εύγενῆ
 τό φῶς εκείνο τό θαμβούν την οικουμένην όλην
 από όλον φῶς εκείνο

τό πάμφλεκτον εκείνο πῦρ κτλ.
 Φανταστῆτε τώρα τόν Στ. απροσεκολλημένο στο χρυσό άστρο και στο φῶς εκείνο του ήλιου, στη φω-

σης... Αμα εϊδες ότι δια ήταν αδύνατα, φυσούσες μέ τό στοματάκι σου για να του σβύσης τή λάμψη· κείνη τή στιγμή βρισκόμουν κοντά σου.
 Ο ΞΕΝΟΣ. Που να σε θυμάμαι ...
 Α' ΚΟΡΗ. Μένα που με πρωτοεϊδες ;
 Ο ΞΕΝΟΣ. Ούτε σένα δε θυμάμαι τώρα.
 Α' ΚΟΡΗ. Μόλις βγήκες στον κόσμο κ' ένοιωσες την πρώτη πείνα, με τί λαχτάρα άρπαξες της μάνας σου τό βυζί· τότε ήμουν κοντά σου.
 Β' ΚΟΡΗ. Με θυμάσαι όμως κείνη τή φορά, λίγα χρόνια τώρα, όταν για πρώτη φορά έσφιξες μιá κοπελούδα στην άγκαλιά σου ;
 Ο ΞΕΝΟΣ (μέ κάποια χαρά ζωγραφισμένη στο πρόσωπο . Α'. Τώρα βλέπω ποιά είσαι.... (Κάνει μιá κίνηση προς τά μπρός μέ άμέσως κρατιέται).
 Γ' ΚΟΡΗ. Θυμάσαι που με εϊδες έμένα ;
 Ο ΞΕΝΟΣ. Ναι κάπου ... μέ ...
 Γ' ΚΟΡΗ. Σκέψου. ... ίσως ζωγραφισμένη σε κάποιο βιβλίο.
 Ο ΞΕΝΟΣ (μ' ένθουσιασμό). Ναι αλήθεια σύ... σύ είσαι.
 Γ' ΚΟΡΗ. Θυμάμαι τότε είπες, έτσι κ' εγώ την είχα φανταστῆ.... Μένα με πιάσαν τά γέλοια, τί κουτός που ήσουν !...

Ο ΞΕΝΟΣ. Για τί ;
 Γ' ΚΟΡΗ. Ήταν ανάγκη να με δῆς μεσ' τό βιβλίο ζωγραφιστή ; Μπορούσες να με δῆς μπροστά σου κατά πῶς με βλέπεις και τώρα.
 Ο ΞΕΝΟΣ. Και πῶς ;
 Γ' ΚΟΡΗ. Ήμουν κει κοντά σου, δε μ' έβλεπες όμως στοῦ γραφείου σου τό σκοτάδι, δεν είχες παρὰ ν' ανοίξῃς τό παράθυρο να μ'πῆ λίγο ήλιος.
 Ο ΞΕΝΟΣ. Δέ μοιάζεις όμως πολὺ στη ζωγραφιά, σύ είσαι όμορφότερη, είσαι όπως σε φαντάστηκα γώ.
 Γ' ΚΟΡΗ. Και όπως με φαντάστηκε ο ζωγράφος μου, μέ στο χαρτί ή όμορφιά χάνεται, γε' άφτό σένα σ' αγαπάω, δε σφίστηκες ποτέ να με ζωγραφίσης.
 (Όλες μαζί οι κόρες, κατά πῶς εινε ξαπλωμένες τραγουδάν).
 Με της βιβλιοθήκης μου τά ξύλα
 κρεββάτι έκανα διπλό
 για να πέφτω να κοιμάμαι
 σῆς καλής μου τό πλευρό.
 Α' ΚΟΡΗ. Θα καθήσῃς πολὺν καιρό μαζί μας ;
 Ο ΞΕΝΟΣ. Όσο με θέλετε...

Α' ΚΟΡΗ. Και εσυ μπορείς... Μεις όλους τους δεχόμαστε, όπως μας αγαπάει· μιá φορά τόν αγαπάμε χιλίες.
 (Μπαίνει ή βασίλισσα, φορεει για στέμμα στεφάνι από μυρτιές και τριαντάφυλλα).
 Α' ΚΟΡΗ. Η βασίλισσα, ή βασίλισσα φτάνει, κρύφτε την όμορφιά σας για να μην άσκημισῃ. (Σηκώνονται όλες).
 ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Καλημέρα κόρες μου, ή σημερινή μέρα ειναι μέρα χαράς, σε λίγο τά παλληκάρια θα μας φέρουν τά νέα κρασιά και τότε όλοι και όλες θα κατρακυλήσουμε στον έρωτα και στο μεθύσι. Τά νέα κρασιά... συλλογιστείτε τά έρωτικά τραγούδια των τρυγητών, που σε κάθε σκληρό του ψαλιδιού κρότο άπαντούσε ο άπαλός του φιλημάτου. Θυμηθήτε τους τρέλλους χορούς που μ' άφτούς πατιόντουσαν τά σταφύλια από τ' άπαλά σας πόδια. Ε' τώρα πολὺν καιρό είταν φυλακισμένο τό ξανθό ποτάφαντάσου με τί λαχτάρα θα πετάξῃ στη λευτεριά του, θα μας κάνῃ να πετάξουμε και μεϊς..... φαντάζομαι ξεφάντωμα!.....
 Ο ΞΕΝΟΣ. Βλέπω χαρά σκορπίζεται άπ' της βασίλισσας την όψη σ' όλο τό χωριό για τό σημε-

ΦΩΣ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΗ

1

*Είν' ή ψυχή μου σύννεφο πού πλάνο τριγυρίζει
 Μέσ' τόν πλατό τόν ούρανό πού λάμπεις σ' ός άστέρη
 Με κάθε άγέρα βολετό παντοτεινά πασκίζει,
 Για νάρθει πρός τ' άλαργινά, πρός τά δικά σου μέρη.*

*Και θάρθει. Κάτι μου τό λέει πώς θάρθει με μίαν αύρα,
 Μόνο μακριά της άς σταθούν οι στεναγμοί κ' οι πόνοι,
 Κι' άς πάψει νάναι του καημού και του δακρύου άνάβρα.
 Είν' ή ψυχή μου σύννεφο και με τά δάκρυα λιώνει.*

2

*Τά ρόδα πού μου χάρισε τ'άβαλα σ' άνθογυάλι
 Κι' όρες σιμά τους ξμεινα μιλώντας μπιστεμένα.
 Στή γλάστρα σου πού άνάδωσαν τά ξωτικά τους κάλλη,
 Κάποια δικά σου μυστικά θά κλέψανε για μένα.*

*Μά αυτά δε μούπαν τίποτα. Μονάχα γύρα—ώ θάμα!
 Στήν κάμαρά μου τή μικρή πού ξέρει μου τούς πόρους,
 Γλυκογελάνε οι ζουγραφίες, οι τοίχοι, κάθε πρῶμα,
 "Ετσι πού δέν τ' άγροίκησα ποτέ μου τόσους χρόνους.*

3

*Φεγγάρι δλόγιομο ψηλά, κ' εγώ μονάχος κάτου.
 Μπροστά μου πέλαγο άσωστο γαληνεμένο λάμπει.
 Μήτε ψυχή, μήτε φωνή και μήτε άχος κυμάτου,
 Φώς και γαλήνη γύραθε σκορπούν βουνά και κάμποι.*

*Κλείνω τά μάτια μου κ' εϋτός σαν όνειρο σιμά μου
 Πετάει γλυκά ή άγάπη μου κ' αναγαλλιές μου δίνει...
 "Ερμος και σκότεινος, πονώ στον τόσον έρωτά μου,
 Φώς και γαλήνη λαχταρώ κ' εγώ, φώς και γαλήνη.*

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

τιά πού καίει ούλα τά πάντα να άρπάξει ένα καθρέφτη τρέμοντας και άφελώς, για να άποτυπώσει τή φωτιά εκείνη πού θαμπώνει και καίει ούλη τήν οικουμένη» έξόν τόν κολλημένον άπάνου σ' άπότ' Σταματάκιον Βάλβη.

Άφτά τά διαμαντάκια παρμένα από τόν έμμετρο πρόλόγο του σπέν καμμένο τόν Πίνταρο από με θαμπωμένα μάτια (παρακαλείται δ κ. Άβάζος να τόν γιατρέψει) τόν κατακουρέλλιασε, φτάνουσε θαρρώ, για να δείξουσε ποιά είναι άκατανόμαστα έκτροματικά στιχοπλοκήματα» τά δικά μου, πού στο

τέλος τής γραφής δέν είμαι και φιλόλογος ή τά δικά του πού είναι και δάσκαλος. Τά καμμένα τά παιδιά πού τόν άκούν! Πώς τά λυπάμαι. Γιατό θά παρακαλέσω τό Νουμά να στείλη τό φύλλο στον ίδιο, για να μη τό διαβάσει ή «διαπρεπής μαθητής» του διαπρεπεστάτου βέβαια δασκάλου του και σκάσει από τά γέλοια και πάθη κανένα κάζο άτσιντέντε για τό κακό τής πατρίδας πού τής χρειάζονται τέτοιοι μαθητάδες.

ΚΩΣΤ. ΛΑΝΑΡΑΣ

Γιατρός βραβεμένος από τή Γιατρ. Άκαδημία του Παρισιού.

φινό πανηγύρι.

Β' ΚΟΡΗ. Μά είν' άλλο από χαρά σε τούτο τό χωριό ; "Οχι μόνο σήμερα, όχι άβριο, μά πάντοτε χαρά..... και όταν δέν είνε πανηγύρια πλάττουμε, μά μήπως είμαστε γεννημένοι γι' άλλο τίποτα ;

Η ΓΡΙΑ ΣΤΡΙΓΓΛΑ (με κανία). Θα πεθάνετε.....

(Οι κόρες πλάνουνται σε χορό και τραγουδῶν).

*Μά δέν πεθαίνει ή έρωτας
 γιατί είνε άφτός πού πλάθει
 μαραινει τά τριαντάφυλλα
 μπουμπούκια ξαναπλάθει.*

Α' ΚΟΡΗ. Δέ ρωτάς για τόν ξένο, βασίλισσα, ή ακόμα δέν τόν είδες ;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ, 'Α !.....

Β' ΚΟΡΗ. Γιατί, βασίλισσα, δείχνεις στην όψη σου καταφρόνια γι' αυτόν ; Είνε γνωστός μας.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Μά όχι και δικός μου.

Γ' ΚΟΡΗ. Μπορεί να φιλήση τά πόδια σου με άμια.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Γώ θα ήθελα και σήμερα, μά δε

θέλει άφτός.

Δ' ΚΟΡΗ. Δέ θέλεις ξένο ; Τι άκούω να λέη ή βασίλισσα ;.....

Ο ΞΕΝΟΣ. Κείνη ή για με κυτάζει μεσ' τά μάτια, μου παγώνει τό αίμα.

ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ Κ' Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ (γελῶν). Χα! χα! χα!.....

Α' ΚΟΡΗ. Μά ποιά γρηά ;

Ο ΞΕΝΟΣ. Να κείνη κεί κάτου..... πού στο στόμα της βράζει ή βλαστήμια.

Α' ΚΟΡΗ. Ούτε βλέπω ούτε άκούω. Άκούτε ; Βλέπετε ;...

(Πλάνουνται σε χορό και τραγουδῶν)

*Μέσ' τή μάβρη πολιτεία
 έγεννήθηκα κουφός
 μέσ' τή μάβρη πολιτεία
 έγεννήθηκα στραβός
 Κ' όσα βλέπω, κ' όσα άκούω
 είνε φώς κ' είνε ψαλμός.*

(Πλάνουν πανέτρια γιομάτα άνθια και ραίνουν τή βασίλισσα τραγουδῶντας και γύρω της χορεύοντας).

Ούτε διαμάντια, ούτε μπριλάντια
 δέν άξίζουν όσο τ' άνθια

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για τήν 'Ελλάδα Δρ. 10. — Για τό 'Εξωτερικό
 Φρ. 10.

20 λεπτά τό φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στά κιάσκια τής Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιόδρομου (Οφθαλματρείο), Βουλῆς, Σταθμού ύπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξάρχεια, στα βιβλιοπωλεία 'Εστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (όδος Σταδίου, άντικρύ στη Βουλή).

'Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ένός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΥΠΑΡΧΟΥΝΕ

φαίνεται έδώ και πλατωνικοί φυτοφάγοι, άφου μάλιστα ανακηρύχουσε γι' άρχηγό τους τόν κ. Πλάτωνα Δρακούλη (δ διαπρεπής έν 'Αγγλία "Ελλην φιλόσοφος κτλ.) κ' άφου καθίσανε όλοι τις προάλλες σε φυτοφαγικό δείπνο στο Ν. Φάληρο. Άδιάφορο άν οι περισσότεροι άπ' αυτούς είναι συστηματικοί κρεατοφάγοι. Αυτό δέν έχει να κάμη τίποτα. Στήν κοινωνία μας, και μάλιστα στη φιλολογική, υπάρχουν πάντοτε όπαδοι τής ευναιρίας (d'occasion πού λένε κ' οι Φράγκοι), πρόθυμοι να καθίσουσε σε τραπέζι δημοτικιστάδων, άν περάσει από δώ ο κ. Ψυχάρης, σε γλέντι καθαρευουσιάνων, ά μῶς επισκεφτεί ο κ. Κλ. Ραγκαβῆς, σε χορό Βουργάτικο, άν περάσει κανένας επίσημος Βούργαρος από τή χώρα μας, και τράβα κορδέλλα. Οι καλόκαρδοι αυτοί άδερῶ-

είνε τ' ούρανού βλαστάρια.
 ξεπετιούνται από τή γη
 δές, βασίλισσα, στην όμορφιά τους.
 τής γῆς τ' άγκάλιασμα και τ' ούρανού.

(Άκούγονται από μακριά άγροικές μουσικές, είνε τά παλληκάρια πού φτάνουν).

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Τά παλληκάρια έρχονται σε χαρωπή παράτα, άπ' τ' άσκια θα τρέξη τό κρασί, σήμερα είδε τή λεπτειά του, καιρό τώρα κλεισμένο στα βαρέλια. Έμπρός, ή τρέλλα είναι για μῆς.

(Μπήκαν τά παλληκάρια)

(Οι κόρες χορεύοντας σε γῆρο τραγουδῶν).

*'Απ' τό βαρέλλι τό κρασί
 σαν τό ποτάμι τρέχει
 άχ ήθελα ο ούρανόσ
 όλο κρασί να βρέξη
 Νά γίνονται κρασόχορτα
 μά και κρασολουλούδια
 ή πλάση νάν' θεότρελλη
 χοροί κ' όλο τραγούδια.*

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. 'Ε ! παλληκάρια, τί καθόσαστε;

ποι κανενός χατίρι δε χαλνούνε κ' είναι προθυμίοιτοι δλους νάν τούς ανακηρύξουνε δασκάλους κι άρχηγούς.

Καθόλου λοιπό δεν πρέπει νάπορεί κανείς άν δ κ. Δρακούλης βρήκε δέκα είκοσι τέτοιους κυρίους νάν τόν ύμνήσουνε για τó φντοφαγικό του άγώνα και νά βγάλουν τó σκετικό λόγο. Θέλετε κι όνόματα; Νά, λ. χ. ό Σουρής είναι τρομερός κρεατοφάγος· ό Ζητουνιάτης τρώει φυτά... στους στήχους του μονάχα· ό Ξενόπουλος συστηματικός κρεατοφάγος, μονάχα δυό τρεις μέρες πριν από τó δειπνο έτρωγε όσπρια και σαλατικά για νά προπονήσει τó στομάχι του. Ό Παναθηναϊκός κ. Μιχαηλίδης δεν ξέρουμε, μα δεν τó πιστεύουμε κούλας πώς με τήν άποκλειστική φντοφαγία νάπόκτησε τó σιδερένιο όργανισμό του κι άλλοι πολλοί.

Άς είναι. Οι άθρώποι τó γούστο τους κάμανε και δεν μπορεί νάν τούς κατηγορήσει κανείς. Ά γράφουμε γι' αυτούς σήμερα, είναι γιατί όλοι τους άνεξαίρετα στους λόγους τους ύμνήσανε τήν Άλήθεια κι όλοι πιστέψανε πώς κάτι μεγάλο κοινωνικό καλό καταφέρανε με τó νά μήν τρώνε κρέας (νάν τó λένε δηλ. μοναχά δίχως και νάν τó κάνουν) και νά προσιατεύουν έτσι τά καημένα τά ζώα. Είναι σι' άλήθεια νάπορεί κανείς όταν άκούει πώς βρίσκονται άθρώποι νάγαπούν τά ζώα, σιδόν τόπο μας δηλ. πού δε βρεθήκαν άκόμα άθρώποι νά συμπονέσουν τούς άθρώπους πού σκοτώνονται κάθε μέρα με τή ντουζίνα.

Νά γνοϋμε φντοφάγοι, μα άφού πάφουμε πιά νά είμαστε άθρωποφάγοι, κ. Δρακούλη.

Η ΚΑΗΜΕΝΗ

ή «Άκρόπολη» σά νά σφίγγεται κάτω από τίς γλωσσικές πέτρες πού τής κυλάει κατάστημα ό καμαρωμένος ό Timeson, και θέλοντας λίγς νά ζανασάνει, δημοσιεύει μιá διχαρτύρηση στο φύλλο του περασμένου Σαββάτου.

Άφού έτσι από «αίθουσιοπρεπεσιάτην κοσμοιτητα» (τó πράσο αυτό άνήκει στόν κ. Timeson) ανακηρύχγει τάρθρα του ως «τó ρεκόρ του κήλλους τής καθαρευούσης», έρωτάει με χαριτωμένη κουτοπονηριά.

«... Άλλ' είναι αυτή ή γλώσσα τής εποχής; Είναι ή γλώσσα του μέλλοντος; Είναι πρό παντός ή γλώσσα του Έθνους; Και τότε τί θα γίνη ή

Κεράστε νά πιούμε, θά δοκιμάσουμε άπ' όλα τ' άσκιά. Όλα τά κρασιά θά είνε γλυκά, ένα όμως θά είνε άπ' όλα τó καλύτερο. Όλες είμαστε όμορφες γώ όμως είμαι ή βασίλισσα.

(Παίρνουν ποτήρια και τά παλληκάρια κερνάν, σι κόρες με γιομάτα τά ποτήρια χορέβουν και τραγουδάν).

Τό παλληκάρι όλόγλυκο και τó κρασί του μέλι άπ' όλους ή βασίλισσα άφτόν μονάχα θέλει.

Άφτός κερνά τó μέλι του κ' έκείνη τά φιλιά της γεννιέται νέα βασίλισσα με κάλλη τά δικά της.

(Άφίνουν τó χορό, τόρα άντρες και γυναίκες πίνουν και τραγουδάν).

Ένα ρηγόπουλο ξανθό φυλακισμένο χρόνια τής φυλακής τά σιδερα τά σπάει.

Και με λαχτάρα τρέχει στους κάμπους, τά βουνά

άλλη, ή φιλολογική, ή έθνική γλώσσα, ή κατακτήσασα τήν ποίησιν, τó διήγημα, τó μυθιστόρημα και τó θέατρον;

Ό αίθουσιοπρεπεσιάτος κ. Timeson χαμπάρι δεν έχει άπ' αυτά. Τονέ σώνει ή αναγνώριση και ή ρεκλάμα του Πάπ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

τής Κρητικής Βουλής κ. Μιχελιδάκης τέσσερα πράματα εύκήθηκε στους Κρητικούς· σύμπνοια, δμόνοια, σύνεση και σωφροσύνη. Τά τέσσερα αυτά, καθώς γεωρίζουμε όλοι, είναι τά σπουδαιότερα συστατικά του μινλοϋ, ώστε ή εύκή του γέρο Κρητικού Ξανάδωσε στους Κρητικούς ό,τι τώρα τελευταία τούς έλειψε.

Ό Θεός νά δώσει νά μη ξαναφύγει πιά τó μυαλό άπό τήν Κρήτη — άν και τó φοβούμαστε πώς ή εύκή δεν έπιασε.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

του Περικλή Γιαννόπουλου δεν τó είδαμε άκόμα για νά μπορούμε νά σάς πούμε τί πράμα είναι. Η άλήθεια είναι πώς πολλή κουθέντα γένηκε στις φημερίδες, μα αυτό δε μας συγκινεί καθόλου. Ξέρουμε όλοι πόσο εύκολα ένθουσιάζονται οι φημερίδες μας και πόσο επιπόλαια κρίνουν τίς περισσότερες φορές. Πάντα όμως κάτι πρέπει κανείς νά έλπίζει άπό τó Γιαννόπουλο· και πρωτότυπη παρατήρηση έχει και ειλικρίνεια όση θέλετε· μα και παληκαριά περισσή. Γι' αυτό ζμα διαβάσει κανείς τó βιβλίο του και ξεχωρίσει τήν ήρα άπό τó σάρι, τήν ουσία δηλ. άπό τ' άερολογήματα, κάτι καλό και γενναίο θά βγάλει.

Στίς φημερίδες δημοσιευτήκανε άρκετά κομάτια άπό τó «Νέον Πνεύμα» του. Κκι λόγια και ουσία. Περισσότερα μάλιστα τά πρώτα. Άδυναμια του συγγραφέα αυτή. Άν είτανε συντομώτερες, επιγραμματικώτερες, θά κέρδιζε περισσότερα. Μα είναι ειλικρινής, παρκαπολύ ειλικρινής, και ή άρετή του αυτή σκεπάζει τά συγραφικά του έλαττώματα.

Πέφτει όμως έξω και μερικές φορές. Νά λ. χ. ότα γράφει πώς δεν άξίζουν τίποτα οι άξιωματικοί του ναυτικού μας γιατί ένας άπ' αυτούς, ό κ. Τιριμώκος (Στέφανος Ραμής) φτιάχνει έταιρίες για τήν ξάπλωση τής έθνικής γλώσσας και γράφει τά «Παλιά και τά καινούρια», είναι άδικος άδικώτατος. Γιατί ό Ραμής πού γράφει βιβλία, άντι νά χαρτο-

τήν άγάπη του νά βρή τή χαρά.

Στό δρόμο πού περπάταγε τήν τρέλλα του σκορπούσε όλοι τόν έλαχτάραγαν κι' όλους τούς έμεθοϋσε.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Κερνάτε, κερνάτε άκατάπαφτα, ό κεραστής άποσταμένος άς πέσει και μείς άκόμα άς πίνουμε.

(Ό ξένος όλο τούτο τόν καιρό είναι σέ μιá γωνιά μαζεμένος, ή γουά παραμονέβει άπ' τή θέση της).

Β' ΚΟΡΗ. Τόν ξένο γιατί δεν τόν κερνάτε;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Δεν είναι συνηθισμένος σέ τούτο τó κρασί, ένα ποτήρι γι' άφτόν είναι πολύ, για μζς σταγόνα, τó κρασί μας δεν τó ρουφάνε όλα τά χείλια.

Γ' ΚΟΡΗ. Νά πιές άπ' τó ποτήρι μου μονάχα μιá γουλιά, είναι για σένα μεγάλο πανηγύρι, λίγοι άθρώποι ήπιαν.

(Τού δίνει και πίνει).

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Γειά σας τόρα, χόροι, τραγούδια και ξεφάντωμα...

παίζει και νά κοπροσκλάει στους δρόμους ότα δεν έχει δουλιά, είναι ένας άπό τούς καλύτερους άξιωματικούς του ναυτικού μας (άδιάφορο άν τó βιβλίο του δεν άξίζει και πολλά πράματα), κι άν πέρου έφτιανε έταιρίες, φέτος ταξιδεύει με τó «Μιαούλη».

Είπαμε νά λέμε άλήθειες, μα νά μήν τά παίρνουμε κι όλα σβάρνα. Και πρέπει νά προσέξει πολύ σ' αυτό ό φίλος Γιαννόπουλος ότα μας δώσει και τά κατοπινά βιβλία του πού μας τάζει.

ΜΑΣ

τó στείλανε τó γραμματάκι αυτό και τó τυπώνουμε δω, στήν στήλη αυτή πού κρίνονται τά ζητήματα τής ήμέρας, χωρίς τó παραμικρό σκόλιο, άφού ό άνταποκριτής μας φρόντισε νάν τó σκολιάσει μοναχός του, και μάλιστα πολύ σωστά.

Φίλε «Νουμά»,

Τήν περασμένη βδομάδα πού πήγα για όρτύκια στά Κανάκια τής Κούλουρης, είδα και τόν πλοίαρχο του Βασ. Ναυτικού κ. Άλ. Σαχτούρη με κάποιο χωριάτη φίλο του· Κ' οι δυό τους είχαν έρθει στά Κανάκια με άτμάκατο και με άτμάκατο φύγανε τó βράδι. Και σέ ρωτάω· τά κάρθουνα και τó λάδι πούκαψι ή έτμάκατο τά πλήρωσε ό κ. Πλοίαρχος; Όχι βέβαια· τά πλήρωσε τó Δημόσιο. Μα τότε τί ζητάνε χρήματα άπό τόν κοσμάκη για στέλο και τί κάθεται και γράφει τά συκινχτικώτατα κ' έμετοκαθαρευουσιανικώτατα γράμματά του ό κ. Σιμόπουλος σ' όποιον δώσει μιá δραχμή για τó ταμείο του στόλου; Για νά βγαίνουνε κυνηγι οι κύριοι πλοίαρχοι; Δεν πάμε στέ διάολο, λέω γώ.

Ό φίλος σας
ΚΟΥΛΟΥΡΓΙΩΤΗΣ

ΣΤΟ ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ ΚΗΠΟ.

Μιστριώτης. Χτές ήρθε άπό τó Βέλγιο ένας μικρανιψίδς μου, άπό τούς καλύτερους μου μαθητάδες. Θα σου τότε γνωρίσω, άγαπητέ, νά ιδείς τί ξεφτέρι μούγινε.

Βάλβης. Μετά χαρής, σεβαστέ διδάσκαλε.

Μιστριώτης. Και νά ιδείς πόσες γλώσσες παίζει στά δάχτυλα, έξόν άπό τήν έλληνίζουσαν. Μιλεί τά βελγικά περίφημα, σάν πού μιλείς, καλή ώρα, τά φραντσέζικα.

Βάλβης. Άακλήθεια;

Μιστριώτης. Μπορώ να σου πω και καλύτερα.

Δεν ξέρω, βλέπεις, βελγικά, πού νά κρίνω.

Βάλβης. Και βέβαια, σεβαστέ διδάσκαλε.

(Παίρνουνται νιοι και νιές και χορέβουν τραγουδόντας).

Μιá ρήγισσα άγαπήσε δλους τούς ύπηκούς της κι' άρμάδα άμισώς έκανε άπό τούς χίλιους γιούς της.

Σ' ένα συνάφι άπό κουτούς ένας ξυπνός γεννήθηκε και είπαν δέστε τόν τρελλό πού δλους μας άρνήθηκε.

Ο ΞΕΝΟΣ (πάει φοβισμένα κοντά σή βασίλισσα). Βασίλισσα, γώ είμαι τó παλληκάρι πούφερα τó πιό γλυκό κρασί.

(Όλη ή συντροφιά μαζί γελάει και ρωτάει).

Και πούν το; χά! χά! χά!

Ο ΞΕΝΟΣ. Θα είχα τήν πιθυμιά νά φέρω τó καλύτερο.

ΟΛΟΙ ΚΑΙ ΟΛΕΣ. (γελών) χά! χά! χά!

(Νιοι και νιές χορέβουν και τραγουδάν).

Άπόψε παλληκάρι μου μήν κουραστής καθόλου

ΣΤΟ ΓΑΜΟ

Τοῦ Ἀλένου Παπᾶ καὶ τῆς Ἑλένης Φωτιάδη

Στὰ πλάνα μάγια τοῦ ἔρωτα
ξέγνοιαστα νιορριχμένο,
πλούσια λουσομένο
ἀπ' τὸ ροδόσταμο τῆς μοίρας,
κοσμολογημένο ἐσὺ ζεβγάροι,
ὦ λεβεντιά καὶ ὦ χάρι!

Τὸ προφαντὸ,
πανάσπιλο
τριαντάφυλλο
κάθε ἀνοιξη, πού σὰς γρικᾶ,
γλυκὰ
νὰ σὰς μοσχοβολάει,
καὶ κάθε χαραβγὴ
πού βγεῖ ὁ Ἀβγερινός,
γελοῦμενος νὰ σὰς χαμογελάει.
23 Ἀλωνάρη 1906.

M. ΦΙΑΝΤΑΣ

ΡΙΧΑΡΔΟΣ ΒΑΓΝΕΡ
ΚΑΙ Ο ΝΕΟ-Ι-ΔΑΝΙΣΜΟΣ

[Τὸ ἄρθρο τοῦτο μεταφράστηκε—ἀπὸ ἓνα γαλλικὸ σύγγραμμα μὲ τίτλο «La tristesse contemporaine» essai sur les grands courants moraux et intellectuels du XIXe siècle» par H. Fierens—Gevaert. Paris, 1900—ἰδῶ καὶ τρία χρόνια γιὰ νὰ δημοσιευθῇ ἐστὶν «Ἁρμονία» τῆς Ἐμύρης» φυσικὰ γράφτηκε ἐστὶν καθαρῶς, γιατί ἐκεῖ ἡ δημοτικὴ μας στὰ περὶ δὲ χωρεῖ, ἐξὸν ἐπὶ ἀληθινά. Μὰ ἡ λογοκρισία μπόδις τῆ δημοσίευσή του, γιατί βρίσκονται μέσα λέξεις ὡς τίς ἀκόλουθες: ἀναρχικός, ἐπαναστάτης, κτλ. Τις προάλλες ψάχνοντας τὰ χαρτιά μου τὸ βρήκα καὶ τὸ ξαναδιάβασα καὶ τόσο μου ἄρεσε, πού σκέφτηκα πὼς θὰ εἶταν κρίμα νὰ μείνῃ ἀδημοσίεωτο ἓνα τέτοιον ὠραῖο ἄρθρο, πού τόσο ἐπιδέχεται δσο κι ἄμερόληπτα κρίνεται ἓνας γίγαντας τῆς νεώτερης μουσικῆς τέχνης. Γι' αὐτὸ τὸ ξανάγραψα ἐστὶν γλώσσα μας—δσο μου εἶταν βολετὰ—καὶ τὸ στέλω ἐστὶν πλατεῖς καὶ λέγεται ἐστὶν τῆς τοῦ «Νουμά».

Δ. Π. Α.

Σταματοῦμε δῶ μπροστὰ ἐπὶ μιὰ πνευματωδέστερη καὶ καλλιτεχνικώτερη μορφή τοῦ αἰῶνα. Ἄν ὑπάρχει ἄθρωπος πού ἐλλείπει μέσα του μέ δύναμη

τὸ ὄψος, τὸ μεγαλεῖο καὶ τὸ πάθος τῆς ποίησης καὶ τῆς σύγκαιρης τέχνης, ὁ ἄθρωπος αὐτός ἐστὶν ὁ Ριχάρδος Βάγνερ. Μὴ ὅσον ἰθουσιασμὸ τὸνέ λατρεύανε, μ' ἄλλον τόσο καὶ τὸν περιπαίχανε ἡ ζωὴ του γιομάτη ἀπὸ ἠθικὰ βάσανα, ἀπὸ ἐργασία ἀκούραστη, ἀπὸ γλυκεῖα μοναξιά, ἀπὸ ἀλαζονεῖα ἀκατάβλητη καὶ πάντα ἀχόρταγη, μᾶς παρουσιάζει μιὰν εἰκόνα πιστὰ μεταγραμμισμένη τῆς κοινωνικῆς ζωῆς μας· καθὼς ὁ πολιτισμὸς μας, ἐστὶν κι ἀφτὴ ἐστὶν: ἐφκολογύγιστη, κ' ἐφκολογύγιστη, πολὺ βγενικὰ καὶ πολὺ γοητευτικὴ ἐστὶν οἰστρο τῆς τὸν κάποτε φέφτικο κι ἀστενικό. Ἐπίσης ἡ τέχνη τοῦ Βάγνερ μᾶς παρουσιάζεται ὡς κάπια ἀντιφεγγιὰ τῷ διαταγμῷ μας. Γιὰ κείνον πού διαβάξει καθαρά μὲς ἀπὸ τὸ ἔργο του, ὁ δάσκαλος τοῦ Μπαύροῦτ παράστησε τέλεια κ' ἀληθινὰ τὸ σύγκαιρο ἐκφυλο κι ἀπογοητευμένο κόσμο. Ἡ ποιητικὴ του σκέψη ἐρμηνεύει τὴ σύγχρονη κατῆφεια· ἡ τεχνικὴ ἐχπέλει τὴ σε ἀφίνει νὰ μαντεύσει τὴν ὀλιγόχρονη διάρκεια τῶν ἀναγκῶν μας, τὴν αἰώνια ἀνησυχία τῆς ψυχῆς μας. Τὸ ἔργο τοῦ Ριχ. Βάγνερ θὰ μείνει ὡς κάπιο ἀντίλαλος τῷ στεναγμῷ, τῶν κραβγῶν, τῶν ἰθουσιασμῶ μινῆς ἐποχῆς. Ἡ ὑπέροχη τέχνη του συντέλεσε πολὺ ἐπὶ νὰ ξαναβάλῃ τὸ χριστιανικὸν ἰδανισμό ἐπὶ τιμητικὴ θέσει. Μὰ μὲ τὸ νὰ μᾶς φερῶσει τόσο ξάστερα τὸν ἄρητικό κι ἄστατο ἠθικὸ χαρακτήρα τῆς ἐποχῆς μας, μὲ τὸ νὰ συμφορεθῇ στενωτάτα μὲ τὸν αἰῶνα τῆς, ἡ τέχνη αὐτὴ ἔχει μέσα τῆς τᾶληθινὰ σπέματα κάπιας καταστροφῆς, πού οἱ θαυμαστάδες τῆς τοῦ κάκου θελήσανε νὰ πιστεύουν ἐπὶ ἄδύνατη.

Ὁ Βάγνερ πρωτοφάνηκε ἐπὶ τῆ ζωῆ ὡς ὅλους σκεδόν τοὺς μεγάλους ἀρτίστες τοῦ αἰῶνα μας. Οἱ μουσικοὶ τὸν παραγωνώσανε κάμποσον καιρὸ, τὸ κοινὸ τὸνέ περιπαίχῃ ἀκόμα, ὅτν εἶχε συνθέσει δῶ τρία ἀπὸ τὰ ἔξοχα ἀριστοτεχνήματά του. Μακρὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ὄξω ἀπὸ κάθε αἰσθητικὴ ἀτμόσφαιρα, ἀνκαλύφοντες μὲς ἐπὶ τῆς μοναξιά τῆς ἀψηλῆς σκέψης του τοὺς ἀνέκφραστους σηματοποιήσιμους τῆς τέχνης, ἐστὶν τὸ πρότυπο τῶν καλλιτεχνῶν ἐκείνων, τῶν ἀτομικιστῶν, τῶν ἀναρχικῶν, πού παναστατοῦνε ἐναντία ἐπὶ τὴν «καθεστῶσα κοινωνία», κ' ἐστὶν ἀποφασισμένοι νὰ ὑπομείνουν γενναϊότατα ὅλα τὰ ποτελέσματα τῆς ἀμεταγύριστης καὶ περήφανης στάσης τους. Ἄν εἶταν ἀπλοῦστατα ζουγράφος ἢ ποιητής, ὡς ἐπὶ ἔργα μπόρουσε νὰ συλλάβῃ μὲς ἐπὶ τὸ μυαλό του; Στὶς δῶ ἀφτές καλλιτεχνικὲς δύνამες,

ὡπως ἐστὶν ἐξαντλημένοι ἀπὸ τὴν κουραστικὴν ἐργασία τῆς ἀθρόπων σκέψης, θὰ μπόρουσε ἴσως νὰ συνταραξῆται ἐπὶ σύμβολα ἀκατανόητα ἐπὶ μέτρια κεφάλια ἢ νὰ κλυθῆται τὰρχαῖα τεχνικὰ πρότυπα, νὰντλήσει μόναχά ἀπὸ τῆς πατροπαράδοτος πηγῆς. Βλέπουμε δὲ ὀλοφάνερα πὼς ὡς ποιητῆς δὲν μπόρουσε νὰποφύγει ὡς τὴ σκοτεινότητα ὡς τὴν κοινοτυπία. Ἄλλ' εἶταν κυρίως μουσικός. Οἱ καλύτερες ψυχικὲς καὶ φανταστικὲς δύνამες του ὑπερετούσαν ἔξοχα τὴ νεώτερη τέχνη, πρᾶμα πού μόνον ἀπὸ μὲ τίς ὑποκειμενικὲς ἀρετὲς του, μπόρουσε ἀκόμα νὰ ἐπιδράσει ἐπὶ ὅλα τὰ εἶδη τῆς καλλιτεχνίας.

Καὶ μολατάφτα τὸ ἔργο του τὸ πῖο διαδομένο καὶ πῖο ἑακουσμένο ἀπὸ ὅλα ὅσα δημιούργησε τὸ νεώτερον πνέμα δὲν ἐχτιμήθηκε, μήτε θὰ ἐχτιμηθεῖ ποτὲς, ἐξὸν μόναχά ἀπὸ λίγους. Γιατί, ποιοὶ ἐστὶν, ὅστερ' ἀπὸ ὅλα, οἱ θαυμαστάδες πού πᾶνε ἐπὶ τὸ Μπαύροῦτ κι ἀκολουθοῦνε μὲ πάθος τῆς παραστάσεις τῶν ἔργων του; Εἶναι τὸ πλῆθος τῶν παγκόσμιων τελευτητιστῶν, τῶν σκεφτικιστῶν πού σκεδόν πάντα λαγαρίζονται ὡς ἐξαιρέσεις μὲς ἐπὶ τὸ καλλιτεχνικὸ περιβάλλο. Θὰ μᾶς ἀντιτάξουν πὼς κ' ἐπὶ συρνώεις τοῦ Μπετόβεν ἀπὸ λίγους νοσηθήκανε κ' ἐχτιμηθήκανε. Μὰ ἐκεῖ ὁ λόγος ἐστὶν γιὰ σύνθεσις καθαρὰ ὀργανικῆς. Ὁ Βάγνερ, δερματικός συνθέτης, μιλοῦσε ἐπὶ ὅλες τῆς τάξεις τοῦ λαοῦ, γιατί τὸ θέατρο κατ' οὐσίαν ἐστὶν μιὰ τέχνη λαϊκὴ. Τὸ ἔνοιωθε καλὰ ἀφτὸ, ἀπὸ σκέψης νὰ χτίσει τὰ λυρικὰ δράματά του πᾶνω ἐπὶ πλατεῖα θέμελα τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου. Τὸ ἀνώνυμο, τὸ κοινὸ πλῆθος δὲν πῆγε πρὸς ἀφτόν. Σὲ πολλὰς περιστάσεις ἡ ἐπιτυχία τῶν ἔργων του εἶταν φαινομενικὴ. Δὲν ξέρουμε πὼς τὰ κρίνανε ἐπὶ τῆ Γερμανία, ἀλλὰ ἐπὶ μέρη μισογερμανικὰ, ὡς τὸ Βέλγιο, μπόρουσε νὰ βεβαιώσωμε πὼς τὰ ἔργα του παινεφθήκανε κατὰ τίς τρεῖς ἢ τέσσερις πρώτες νυχτεῖς ἀπὸ πλῆθος ἀποτελούμενο ἀπὸ μουσικοὺς, τεχνοκρίτες, ἐρκοτεχνῆς, μὰ κατὸ πῖο πιζόντανε μὲρὸς ἐπὶ σάλλες σκεδόν ἄδειες. Νὰ ἐλπίσουμε τάχα πὼς τὸ ἀπειρόκαλο κοινὸ θὰ συγκινηθεῖ μιὰ μέρα ἀπὸ τῆ βαθεῖαν ἀξία κι ἀρετῆ τῆς τέχνης ἀφτηνῆς; Δὲν τολμοῦμε νὰ τὸ ἐλπίσουμε. Ἰστέρ' ἀπὸ εἴκοσι χρονῶ δοκιμῆ, δὲ φαίνεται κανένα ξανακίλισμα ἰθουσιασμοῦ γιὰ τὰ ἔργα του. Ἡ ὠρα τῆς ἀντίδρασης φαίνεται πὼς σῆμανε.

Μὰ τί μπόρουσαν νὰ δώτουν τὰ δράματὰ τοῦ Βάγνερ καὶ ἐπὶ κείνους πού σκεφτόνταν νὰ βρῶνε ἀπὸ-

πέσε ἐπὶ τὴν κόρη δίπλα τῆς καὶ μὴν κοιμάσαι διόλου.
Γλυκὰ κ' ἐκεῖνη ρούφα ὡπως ρουφᾶν καὶ τὸ κρασί ὅλος ὁ κόσμος ἐστὶν ἐκεῖνη μὰ καὶ Θεὸς τῆς εἶσαι σύ.

ΓΡΙΑ ΣΤΡΙΓΓΛΑ. Ἄναθεμα στοὺς χορούς σας, στᾶχτη τὸ χωριὸ σας θὰ γενῆ, γιὰ νὰ μείνω μόνη τοῦ βασιλίσσα.

ΕΝΑ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ. Ὅλη τὴν Πλάση θ' ἀγκαλιάσω ἀπὸψε θὰ τὴν κάνω...ἐρωμένη μου.

Α' ΚΟΡΗ. Δὲ σοῦ φτάνω γώ;

ΤΟ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ. Πᾶρε τὸν ἥλιο νὰ σοῦ ζεστάνη τὸν κόρφο σου καὶ τότε βλέπουμε.

ΑΛΛΟ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ. Δροσάτες κοπελοῦδες, ὅλος ὁ κόσμος θὰ χαλάσῃ ἀπὸψε...

Β' ΚΟΡΗ. Καὶ θὰ ξαναφτιαστῇ...

Γ' ΚΟΡΗ. Τρεχούμενο νερό, σ' ὅλες τῆς χώρες τρέξε νὰ πῆς πὼς ὁ κόσμος ἐστὶν ὠραῖος πὼς ἐστὶν ἡ ζωὴ γλυκεῖα.

(Πιάνονται ὄλοι, χορεύουν καὶ τραγουδοῦν μεθυσμένα).

Τῆς Πλάσης θέλω μ' ἀπονιά ἀρμύζει τὰ μαστάρια θέλω νὰ βρῶ κληματαριά μὲ ρόγες σὰ φεγγάρια.

ΟΛΗ Η ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ (σκάει ἐπὶ γέλοιο).

Χά! χά! χά!...

Ο ΞΕΝΟΣ. Βασιλίσσα ποῖο παλληκάρι προτιμάς;
Δ' ΚΟΡΗ. Ἡ βασιλίσσα θέλει τὸ πῖο δυνατό παλληκάρι.

(Πᾶνε ὄλοι γελᾶν). Χά! χά! χά!

Α' ΚΟΡΗ (ἐπὶ τὸν ξένο). Βαστᾶς τὸν Ἐρωτα;

Β' ΚΟΡΗ. Ποιὸς σ' ἔκανε.

Ο ΞΕΝΟΣ (μὲ ἀγαθότητα). Ὁ πατέρας μου κ' ἡ μάνα μου...

Γ' ΚΟΡΗ. Καὶ θέλεις τὴ βασιλίσσα ;...

ΟΛΟΙ ΚΑΙ ΟΛΕΣ (πᾶνε σκᾶνε ἐπὶ γέλοιο).

Χά! χά! χά!

Ο ΞΕΝΟΣ. Σὰς ποῖός σας ἔκανε;

(Οἱ κόρες χορεύοντας γύρω ἀπὸ τὸν ξένο τοῦ φωνάζουν).

Α' ΚΟΡΗ. Γὼ ἔπεςα ἀπὸ μιὰ κληματαριά.

Β' ΚΟΡΗ. Μιὰ νεσοσυρμὴ μ' ἔφερε δῶ πέρα.

Γ' ΚΟΡΗ. Μὲς τὰ ρουμάνια βρέθηκα δὲν ξέρω καὶ γὼ πὼς.

Δ' ΚΟΡΗ. Ἀπὸ τὰ πέλαγα ἐρχομαι τὰ φουρτουνιασμένα.

Ο ΞΕΝΟΣ. Κ' ἡ Βασιλίσσα;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. Τώρα κάθε παλληκάρι μὲ τὴν καλὴ του ἄς πηγαίνει ἐπὶ ἓνος δεντροῦ τὸν ἴσκιο, ἢ ἐπὶ σπηλιᾷ, ἢ καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἀπέραντη καὶ χιλιοκοντημένη τοῦ κόσμου σκεπὴ νὰ μάθῃ τί εἶμαι... Εἶμαι ὅλος ὁ κόσμος κ' εἶμαι ἄπιαστη. Σῦρτε στὶς χαρὲς σας.

(Χάνονται μαζὶ μὲ τὴ βασιλίσσα ὄλοι κ' ὅλες Ἀπλόνεται βαθὺ σκοτάδι. Ἡ γριὰ στρίγγλα ζυγώνει τὸν ξένο καὶ τὸν σφιχαγκαλιάζει).

ΓΡΙΑ ΣΤΡΙΓΓΛΑ. Ἐγὼ ζῶ καὶ βασιλεύω, εἶλα μαζὶ...

Ο ΞΕΝΟΣ (τρομαχισμὸν ὡς νὰ τὸν πλάκωσε ὀβραχῆς). Ἄ!...

Κλείνει ἡ σκηνή.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΟΡΝ

λαφή στο ιδανικό; Καμιά ψυχική θλίψη παραπάνω ίσως; Η μουσική του Βάγνερ συγκλονίζει, συγκινεί, σταναχωρεί, κάποτε σε συνεπαίρνει απότομα με τη ζωηρή της φαιδρότητα. Έρεθίζει σε μέγιστο βαθμό το νεβρικό μας σύστημα. Μας κυριεύει για να μας κατασυντρίψει. Τα «Πάθη», οι «Ωδές» του Μπάχ, που συναρπάζουν τις απλοϊκώτερες ψυχές, μας αφήνουν ηρεμία μονάχα και γαλήνη. Τα ποιήματα του Βάγνερ, γεννημένα στη μοναξιά υπό την επίδραση του πεσιμιστικού δογματού, έχουν μέσα τους βαθιά τα σημάδια της σύγκαιρης κατάρσεως. Στο τηλεφάιο του, τον «Parsifal», ο καλλιτέχνης για μια φορά ακόμα νοιώθοντας κατάβαθα το πνεύμα της εποχής του, έχει εκφράσει την ελπίδα του για κάποια μυστική αναγέννηση. Η γοητεία της τέχνης του και της ατομικότητάς του εΐτανε τέτοια, που όλοι σχεδόν οι όπαδι του την δρμήνεια του για το χριστιανισμό την πήρανε για νέο θρησκευτικό νόμο.

Υστερ' από περίοδο άθειας που είχε ξαπλωθεί στη σύγκαιρη κοινωνία, προσπαθούσε να πάρει ξανά το δρόμο του προς τις χώρες του ιδεαλισμού και του μυστικισμού. Ο Βάγνερ συντέλεσε παραπολύ σ' αυτή την πνευματική αναγέννηση. Δεν εΐτανε όμως άφτος ο εισηγητής, καθώς πολλοί λένε. Άλλοι με άμφιβολη γνώμη, σαν τόν Ρενάν, τόν Σπένσερ, τόν Στουάρτ-Μίλλ, τόν Γκυγιώ εΐχανε προτομασμένο τόν δρόμο, άν και δέν τούς πολυπροσέζανε. Άλλ' ή άρχική ώθηση δόθηκε από τόν Σοπενχάουερ, άφτον τόν ίδιο που συντάραξε τόν κόσμο με τήν εϋρωνική άφτηρήτητα του πεσιμισμού του, άφτόν που άρνήθηκε «τίν κόσμο τούτο με τούς ήλιους του και με τή γαλαξία του».

Η φιλοσοφία του εΐνε μια βλαστήμια ενάντια στη δημιουργία· και καθώς όλοι οι παναστάτες της ζωής, στάθηκε άνικανος να μας πεί, σε τί πράγμα ή Νιρβάνα του εΐναι άνώτερη από τόν κόσμο που ήμεΐς χαιρόμαστε. Μά άναγνώρισε πως οι πράξεις μας δέν εΐναι λήφτερες, άφου στη θέλησή μας ύπάρχει κάποια θεϊκή κι άκατανίκητη δύναμη. Με τή μέθοδο της κριτικής λογικής, ξανάβρισκε μιάν από τις κυριώτερες βάσεις τών άψηλών θρησκείων. «Θά σε καταστήσω λογικόν, εΐπε ο Αϊώνιος στο Δαβίδ, θά σου δείξω τόν δρόμο που πρέπει να περπατήσεις, και τόν μάτι μου θά σε ώδηγήσει». Δεν εΐναι ή ίδια ιδέα με τόν συγκεκριμένη μορφή; Γιατί από ποιόν έχουμε τή θέλησή μας, άν όχι από τόν Θεό; κι άφτη ή ίδια δέν εΐναι τόν μάτι που πρέπει να μας ώδηγεί; |

Ενώ όμως οι μαθητάδες του φιλόσοφου της Φραγκφόρτης βρμηνέθανε τή διδασκαλία του αποδίδοντας σε άσφατη αΐσθημα όσο μπορούσαν χριστιανικό, ο Ριχ. Βάγνερ άλλο τόσο κυριεβότανε από τή σκοτεινή άφτη και μοιραία μεταφυσική, που έμελλε να του χρησιμεύσει σαν κάποια ιδανική ύπόσταση στο έργο του.

Στό προσκεδίασμα ενός έργου του, «Ίησού του Ναζαρηνού», ο μέγας άρτίστας εΐχε διαβεβαιώσει πάλι τήν ορθόδοξη πίστη του, και τά ψυχολογικά σκόλια που άκλουθήσανε τόν δρμα τούτο—άπλό σκέδιο, σαν που εΐπαμε—βάλανε έλους σε βαθύτατο θαμασμό για τή χριστιανική διδασκαλία. Υπό τήν ήθική επίδραση του Φεουερμπάχ, ο μουσικός ποιητής άφηκε τήν πρωτινή δοξασία του. Έγραψε άπαντες σελίδες για ναποδείξει πως ο χριστιανισμός εξάσκησε κάποια εξουσία άντικαλλιτεχνική. Η τετραλογία του από δαχτυλίδι τών Nibelungen εΐνε σύλληψη άθρώπου άνεξάρτητου και βαθιστόχαστου. Ο Siegfried, τόν παιδί της φύσης, πλασμένο για τή χαρά και για τόν έρωτα, δέν άναγνωρίζει κανένα μπόδιο, κανένα περιορισμό, κανένα νόμο. Βλέπει άπάνω από τις άθρώπινες και θεϊκές διάτα-

ξεις· σπάνει τόν σπαθί του Wotan 1), που άπάνω σ' άφτό διαβάζονται τά άρχαία σύμβολα που συνεδένουνε τούς θεούς. Κατάχτησε τήν κόρη του ήπειρου, τή Βαλκυρία, σύμβολο του άπέραντου πόθου μας· ή Walhall 2) δέν έχει πιά μυστήρια για τόν άκαταπένετο παλληκαρά· ο ούράνιος θόλος άνοίγεται μια νύχτα ύπέρτατη. Και ενώ τόν σκοτάδι άρχίζει ν' άναρμόνει κ' ή κατοικία τών Θεών μόλις να φωτίζεται, μια φαινότατη άβγή ξεμερώνει πάνω στην άθρωπότητα ξαναγεννημένη έπιτέλους.....

Άφου τελείωσε τόν ποιήμα του άφτό, ο Βάγνερ μπήκε σε κάποια φάση σκοτεινού πεσιμισμού. Μελοποιούσε τις πρώτες πράξεις του «Siegfried», όταν ο ποιητής Ίρβιγγ του έφερε τά βιβλία του Σοπενχάουερ. Τόν πνεύμα του συνθέτη πλησίαζε στην τέλεια εξέλιξή του κ' ή τέχνη του άπολεφερωνότανε από τά τελευταία σφιζήματα· και μονάχα μιάν έξωτερική έπιδοκιμασία περίμενε, που να τόν έπιστηρίξει στις κατάβατες δοξασίες του. Η ήθική και ή αΐσθητική του Σοπενχάουερ τόν προξενήσανε λοιπόν βαθεία εντύπωση: «Ενώ ή μουσική μου προχωρεί άργά, έγραφε κατά τόν 1854 στον άββα Αιστ, εΐμαι τή στιγμή τούτη άπασκολλημένος μ' έναν άθροπο, που έπεσε δώ μέσα στη μοναξιά μου—φιλολογικώς μιλω—σά δώρο ούρανόσταλτο. Εΐναι ο Άρθούρος Σοπενχάουερ, ο μεγαλύτερος φιλόσοφος άφντας φάνηκε ο Κάντ. Η θεμελιωτική ιδέα του για τήν τελική άρνηση της ζωής εΐναι τρομερά σκοτεινή, μά μονάχα άφτη μας δίνει τή λύση».

Άνώφελο θαρρούμε εΐναι να καταδείξουμε ξανά τήν τέλεια ψυχική άναλογία που ύπάρχει άνάμεσα στο: «Tristan und Isold», τόν μέγαν τούτον έρωτικό ύμνο, άνάκατον άπ' άκρη σ' άκρη με τήν πνοή του θάνατου και στο: «ή κόσμος ως άποτύπωση και θέληση», που μπορεί σκεδόνε να τόν πεί κανείς τούτο ποιήμα βαγνερικό, δίχως φανταστική ύπόθεση. Παραδερνόμενος από ενάντια περιστατικά της ζωής, καταδικασμένος σε κάποια διανοητική άπομύνηση, ο μεγαλοφάνταστος καλλιτέχνης, δέν έβρισκε πιά άλλο λιμάνι σωτηρίας, παρά τόν άφτηρό τούτο νόμο της τέλει άρνησης κ' έξουδένωσης της ζωής: «Η θεωρία άφτη εΐναι τρομερή, αλλά σωτήρια και μεγαλόπρεπη» έγραφε μαζί μ' άλλα στον άββα Αιστ. «Η ιδέα άφτη δέν εΐναι καινούρια για μένα· και κανείς δέν μπορεί να τή νοιώσει, ά δέν τήν έχει μέσα του». Και μολατάφα, σιγά σιγά ή σκέψη άφτη που βασάνιζε τόν μυαλό του καλλιτέχνη άρχισε να παίρνει πίσω με γοργά βήματα· ο Βάγνερ στοχάζεται πως τόν «παν» δέν εΐναι καθόλου λυπητερό κι' άπελπιστικό· δέν φαριστιέται πιά τόσο στη μαγεφτική, έτσι να πούμε, σπηλιά της ιδέας άφτηνης, που τόν ώδηγεί ο μεγαλόμυαλος δάσκαλος του άσυνείδητα γυρέβει κάποιο εβγασμα, που να λάμψει μια άχτίδα φυσικής άναλαμπής. Μελετώντας και ψάχνοντας βαθύτερα τόν Σοπενχάουερ, πΐστέβει να βρει τήν οριστική άφτη σωτηρία. Τόν έγώ δέν εΐναι τίποτις, τόν άτομο έχει μιάν αξία ψέφτικη κι άπατηλή· άς άναγνωρίσουμε μέσα μας κι δξω μας τόν τίποτις άφτό, άς συμπονήσουμε για τά παθήματα του άλλου και θά φτάσουμε στη μόνη πραγματική έφτυχία. Ο Σοπενχάουερ ξεσκίπαζε έπιτέλους στο μαθητή του τή γωνιά της δικαιοσύνης και της έλεημοσύνης, που έβρισκε καταφύγιο ή λυπητερή σκέψη του. Έτσι λοιπόν, ο φιλόσοφος που έλεγε για τή θρησκεία πως εΐτανε «ή μεταφυσική τών φτωχών», έθετε ως βάση της ήθικής του τήν άπλή διδασκαλία του Ίησού: τή συμπάθεια, τή

1) Wotan ο παντοδύναμος θεός της βορινής μυθολογίας. Σ. Μ.

2) Γίγαντινό κάστρο τών Θεών.

συμπνοιά, μ' άλλα λόγια τή σπλαχνικότητα, τή λεημοσύνη, τήν άγάπη προς τόν πλησίον! Ο Βάγνερ του κάκου θέλησε να καταδείξη τήν ύπεροχή τών έντικών θρησκείων μπρός στο χριστιανισμό· του κάκου διαλάληξε πως ή ήθική του Σοπενχάουερ ξεκινώντας από τή διδασκαλία τών βραχμάνων, έπρεπε να προτιμηθεί από κάθε άλλη· έμελλε με τήν ύποβολή άφτη της σοπενχάουερικής φιλοσοφίας να ξαναβρεί τόν δρόμο της χριστιανικής άρετής και να γενεί ο άπόστολος του σύγχρονου ιδανισμού.

Τέλος άφου στοχάστηκε πως ή πράξη υπό τήν ήθικώτερη μορφή της—δηλ. ή θυσία της ζωής για τήν παγκόσμια λύτρωση—εΐναι άνώτερη από τήν ούτοπική κ' επικίνδυνη έξουδένωση της θέλησης, ο μουσικός ποιητής, μετά τή σύλληψη του ήρωα του βασανισμένου πάθους: του Τριστάνου, έμελλε να προσωποποιήσει στον Parsifal του τήν πνευματική άυταπάρηση· ή καλλίον να πούμε τή χριστιανική συμπάθεια.

Μια χλιαρή άνοιξιάντικη βραδιά του 1857, εκεί που καθισμένος μπρός στην πόρτα του έξοχικού σπητιού του στη Ζυρίχη, άφνη τή σκέψη του να γυρίζει δώ κ' εκεί και να νειρέβεται, θυμήθηκε ξάφνου τόν ήρωα τών «Ωδών» του Saint-Graal. Κάπιο έπεισόδιο από τόν άρχαίο συναξάρι ζετυλιγότανε μ' έχταχτη λεφτομέρεικ μες στη φαντασία του· ή συνάντηση δηλ. του σωτήρα του Graal με τούς προσκυνητάδες της Μεγ. Παρασκευής. «Κείνη τή στιγμή, έγραψε άργότερα ο Βάγνερ, άκουσα τόν άναστεναγμό άφτόν του πιδ βαθύτερου εΐχτου, που άκούστηκε μια φορά πάνω στο σταβρό του Γολγοθά και που τή φορά άφτη βγήκε από τόν δικό μου στήθος».

Τήν ίδια βραδιά που ο «Parsifal» σκεδίαζότανε μέσα στο μυαλό του ποιητή κ' έπαίρνε όλη τή δραματική και ήθική αξία του, ο Βάγνερ έγραψε τούς στίχους, που μ' άφτους άργότερα ο Γκουρνεμάνζ (1) έήγησε πως ή Άπολύτρωση εΐναι μυστήριο γιομάτο από γοητεία.

Μά, από που μας έρχεσαι λοιπόν
και σε ποιά μέρη έζησες έσύ,
για να μόν ξέρεις δά πως εΐναι σήμερα
ή Θεία και Μεγάλη Παρασκευή;

λέει ο γέρο-Γκουρνεμάνζ στον Parsifal, που περπατεί άρματωμένος και με τόν κράνος κατεβασμένο.

Και καθώς ο Parsifal σκύβει τόν μέτωπο, ο γέρο-έρημίτης ξακολουθεί:

Κάτω τά όπλα γλήγορα!
και μη λυπείς τόν Κύριο, που σήμερα
χύνει τόν θεϊκό αίμα του,
τόν κόσμο για να σώσει τόν άμαρτωλό!

Εΐναι ή Μεγάλη Παρασκευή!... Ένα φύσημα σωτηρίας και καλοσύνης δροσίζει και φυσάει νέα ζωή στο γέρικο κόσμο κι ο Parsifal φθάνει στο ιερό καταφύγιο του Mont-Salvat, τή στιγμή που άκούγεται ή κίονια συχώρηση του Ίησού. Ο προσκυνητής ξαναγεννιέται μέσα από τήν άπεραντοσύνη, που δλάκαιση αναγαλλιάζει, παίρνει κι άφτος με τή τειρά του τήν ιδανική έβλογία. Προσέφκεται σιγαληνά και μέσα στη χαρά της έκστασής του δέν νοιώθει τά θερμά δάκρυα που τρέχουνε από τά μάτια του. Άγαπά, συχωρνά· γλυκειά χάρη του γιομίζει τήν καρδιά, ενώ ο Γκουρνεμάνζ ραντίζει τόν μέτωπό του μ' άγιασμό. Χατόπι κοιτάζει γύρω του. Η φύση δλάκαيره σολίστηκε ξάφνου με γιορτερή φορεσιά. Τά λούλουδα, τά δάση, τά λειβάδια, τά στάχια, τά χόρτα και κάθε πρασινάδα, όλα τά πάντα έχουνε μέρος στο γενικό άφτον άναγαλλιασμό· κι ο μεγαλόπρεπος ύμνος που άνεβαίνει

1) Πρόσωπο του δράματου.

από τή ξαναγεννημένη γίς γιομίζει τὸ στερέωμα καὶ κάνει νὰ βουίξει ὁ οὐράνιος θόλος ἀπὸ τὸν ἀντίλαλο τῆς παγκόσμιας ἐθνωμοσύνης. «Κι' ὅμως τῆς μέρας ἀφῆτῆ τῶ δακρύων καὶ τῆς λύπης, λείπει ὁ Parsifal, κάθε τι πού βλέπει, ἀνεσαίνει, γεννιέται καὶ ἀνθίζει ἔπρεπε νὰ χύνει δάκρυα». —Μὰ ἡ γενικὴ ἀφῆτῆ γαλήνη καὶ ἔφτυχια εἶν' ἀπὸ τὸ σύμβολο τῆς Ἀπολύτρωσης καὶ με κάπια θεϊκὴ γοητεία ἀπαθανατίζεται ἡ ἀνάμνηση τῆς ἀπολυτρωτικῆς θυσίας. «Γιατί νὰ κλαίμε, εἶπε ὁ Γκουρνιάνζ, ἀφοῦ τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ ξέπλυνε τίς ἀμαρτίες μας;» Γιατί νὰ κλαίμε, τώρα πού ἡ φύση ξαγνισμένη τὴν πρώτην ἀθωότητά της ξαναβρίσκει;

Καθὼς βλέπουμε, εἶναι ἡ σοπενχάουερικὴ ἰδέα ἐκφρασμένη ὑπὸ τὴν ἀψηλότερη μορφή της, δηλ. τῆς θρησκευτικῆς. Σπρώχνοντας ἴσα με τὰ πῖο μακρινὰ σύνορα τὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν τοῦ φιλοσόφου τῆς Φραγκφόρτης, ὁ Βάγνερ κατὰ μοιραίαν ἀνάγκη ἔπρεπε νὰ ἐκφράσει αἰσθητικὰ χριστιανικά. Ἡ ἑμιλία τοῦ Γκουρνιάνζ δὲν εἶναι καὶ πολὺ ὀρθόδοξη· μὰ εἶναι βαθιὰ θρησκευτικὴ καὶ ὁ λείψανος χριστιανισμὸς τοῦ γέρου ἐρημίτη εἶναι παραδεγμένος ἀπὸ τοὺς πρώτους ὀπαδοὺς τοῦ Ἰησοῦ.

Μέσα πὸ τὸν ψυχικὸν πόνο πού σοῦ προξενεῖ τὸ ἔργο καὶ μ' ὅλην τὴν ὑπερένταση τῶ νέβρων πού φέρνει ἡ μουσικὴ του—ὁ «Parsifal» δὲν εἶναι τὸ καλύτερο ἀπὸ τὰ ἔργα του—ὁ Βάγνερ αὐτῆ τῆς φορὰς μὰς ἀποκάλυψε μετὰ τὴν ἀχτίδα κάπιας ἀληθινῆς ἐφτυχίας.

Πολλοὶ εἶπαν μετὰ τὸ δίκιο τους πὸς ὁ «Parsifal» εἶτανε μιὰ ἐκδήλωσις τοῦ βαγγελικοῦ πνεύματος καὶ χριστιανικοῦ αἰσθηματοῦ, κάτι σὰν παρωδία στὸ «Γλυκοχάραγμα τῶ θεῶν». Ἐπίσης πολλοὶ προσπαθῆσαν νὰ καταστήσουν πῖο φανερὴ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Siegfried μὲρὸς στὴς θεότητες τῆς Walhall, παραβαλόντας τὴν μετὰ τὴν πρὸς τὸ Θεὸ ὑποταγὴν τοῦ Parsifal. Στὴ θρησκεία τούτῃ τῆς συμπόνεσης, πού διακλάηξε τὸ τελεφεταῖο ἔργο τοῦ καλλιτέχνη, ὁ κ. de Wolzogen ἔδωκε τὸ νόημα τοῦ νεοχριστιανισμοῦ.

Ὁ Βάγνερ δὲ συβιβάζεται μετὰ τὸ δογματικὸ τῶ διαφόρου χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν· μὰς ἀφῆσε γι' ἀπὸ ἀρκετὰ διαβεβαιωτικὰ πληροφωρίαι. Παραδέχεται πᾶνω ἀπ' ὅλα πὸς ὁ πρωτόγονος χριστιανισμὸς μπορεῖ νὰ παραβαλεῖ, ὡς ἠθικὴ ἀνύψωση, μετὰ τίς βουδδικὰς διδασκαλίας, πού παραπολὺ τίς σίβεται. Ἀλλὰ τοῦ κάκου ἔφερε ἀπανωτὰς ἀποδείξεις, ἀντίκρουσε τίς ψυχολογικὰς μὰς ἐρεθνας μετὰ σωρούς ἀπὸ γραφτεῖς μαρτυρίαι καὶ διαμαρτυρήθηκε γιὰ τὰ χριστιανικὰ αἰσθητικὰ πού τοῦ ἀποδῶκανε τὸ ἔργο του τὸν προδίδει. Ἡ σκέψη του παίρνοντας συγκεκριμένη ἐνέργεια καὶ δύναμη σ' ἓνα συμβολικὸν τοῦ δράμα, βγάζει ψέφτικη τὴν γλώσσα τῆς θεωρίας.

Ὁ Βάγνερ στὸ ἔργο του ὁρμήνεψε τὸ πνεῦμα τῶ Βαγγελίων· μὰς ἐκφράσε τὸν τρόπο του, τὴν καταπληξίαν του καὶ τὴν χαρὰν του μὲρὸς στὸ αἰώνιον αἰνίγμα τῆς δημιουργίας· εἶναι θρησκευτικὸς ἴσα μετὰ τὰ ἄδρα τῆς ψυχῆς του, τόσο βαθιὰ πού ἡ θέλησή του ἴσως δὲν τὸ γνωρίζει ἀπὸ, ἀφοῦ τὰ Γράμματά του μὰς δίνουν, γιὰ τίς δοξασίας του, ὄχι τόσο σίγουρες πληροφωρίαι.

Ὁ μουσικὸς λοιπὸν, στὴν ἀνάστασις ἀφῆτῆ τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος, εἶναι προπαγανδιστικὸν μόνον ὄργανον, δίχως νὰ γνωρίζει τὰ αἴτια πού τὸν ὀδηγοῦνε, δίχως νὰ υποψιάζεται τὰ ποτελέσματα πού προετοιμάζει. Ὁ Βάγνερ στὴν πνευματικὴ ἀνάγνωση παίξει τὸ ρόλον, πού ὁ Ναπολέοντας ἐπαί-

ξε στὴν πολιτικὴ ἀνάγνωση τῆς Ἑβρώπης, κατὰ τίς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνα. Οἱ δύο ἀφῆτες μεγάλας ἀτομικότητες εἶναι γιὰ κείνον πού ἀποβλέπει στὴν ἠθικὴν ἐπίδραση πού ἐξασκήσανε στὴν ἐποχὴν τους, τόσο ἀσυνείδητες ὅσο καὶ προνοητικὰς. Ἡ ὁρμητικὴ ἀντίδρασις πού δείχθηκε ἐναντία στὸν πολεμιστὴν, δὲ θάρρησε νὰ φανερωθεῖ καὶ ἐναντία στὸν καλλιτέχνη· τὰ δύο ἀφῆτα λαμπερὰ μετέωρα θὰ στέκουνε γιὰ πάντα στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνα, μετὰ τὴν ἴδια φάση ζωῆς ἀναλαμπῆς καὶ τὴν ἴδια περίοδο παρακμῆς. Ὁ Ναπολέοντας ἀναποδογύρισε χίλιους δὺο παλιούς φραγμούς, πού μὲρὸς τὰς οἱ ἀθῶποι σταματοῦσαν ἐξαιτίας τῆς ἡμερῆς σὰν τὰ πρόβατα ζωῆς τους· λεπτέρωσε τὸ ἀθῶπινον μυαλὸ ἀπὸ πολλοὺς χαλινούς πού τὸ εἶχανε σφιχτοδεμένο. Ὅποισδήποτε καὶ ἔν ὑπῆρξαν οἱ δοξασίαι του καὶ οἱ σκοποὶ του, δὲ μπορούμε νὰ νῆρθοῦμε πὸς μόνον ἀφῆτος ξεπλήρωσε ἀποστολὴν διανοητικὴν ἀπολεπτήρωσης. Ὁ κατακτητὴς, ὁ ἀναποδογυριστὴς, εἶταν' ἐπόμενον πὸς θὰ ὑποκινούσε ἐναντία του τὸ μῖσος. Ἡ ὑπέροχη θέλησις δὲ βοηθῆ καθόλου τοὺς ἐχτελεστάδας τῶ σκεδίων της. Μονάχα τὸ ἔργο τους περασιάζει, καὶ ὅταν ἀπὸ τελειώσει, τότες ἡ ὑπαρξὴ τους κατανατῆ μὴ κοινὴ θνητὴ ὑπαρξὴ, καταδικασμένη νὰ ὑποφέρει ἀπὸ τὴν ἀθῶπινη ἀχαριστία.

Τὸ ἔργο τοῦ Βάγνερ εἶναι ἐπίσης καὶ προσωρινὸν, ἐξαιρετικὰ φθαρτὸν, μὰ ἡ ἰδέα πού ἔπρεπε νὰ διαδώσει, ἔχει δώσει θάρρος σὲ πολλὰς ψυχὰς. Ἡ ἰδέα ἀφῆτῆ ἔχει τρυπώσει μέσα μας, δίχως νὰ ξέρουμε πὸς, ἀπὸ τὴν μέρα κείνη πού πᾶνω στὸ λόφον τοῦ Μπαυρόουτ οἱ πρώτοι προσκυνητάδες τοῦ Mont-Salvat εἶδαν ἀνυψωμένη ἀνάμεσα στους ἵπποτες πού προσεφκόντανε, τὴν μυστηριώδη κύαθον τοῦ Saint-Graal. Πρὸ ἑκατὸ χρόνια, μετὰ τὴν σιδερό ξαπλώθηκα ἡ ἰδέα τῶν ἀθῶπων δικαιοματιῶν—πού μερικὰ κακὰ ἀποτελέσματά της πρέπει νὰ ποδοθεῖν στὴν αἰώνια ἀνθρώπινη ἀλαζονεία καὶ ὄχι στὴν θεία ἀπροβλεψία.—Σήμερον μετὰ κάπια μαγικὴ μεσολάβησις τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς, ἀνάμεσα στὴν ἡδονικὴν, ἔτσι νὰ πῶμε, ἀπέλαψη τῆς σημερινῆς τέχνης, ξυπνῆ ἢ ἀμετακίνητῆ μὰς ἀνάγκη τῆς ὑποταγῆς μὲρὸς τὸν δῆμιουργόν.

Πρέπει μολατὰφτα νὰ ἐπιμείνουμε σὲ τούτο, πὸς ὁ Βάγνερ ἀσυνείδητὰ του ὑπῆρξε δάσκαλος τῆς θρησκευτικῆς αὐτῆς δοξασίας. Ἐστάζοντας ἀφῆτῆ τὸ ἔργο του, κατεβάζουμε τὸ μεγαλεῖο τῆς μεσολάβησής τοῦ, μὰ δὲν ὑποβιβάζουμε τὴν ἀτομικότητα τοῦ ποιητῆ καὶ τοῦ σκεπτικιστῆ. Ἡ τέχνη του ἔχει ἀληθινὰ ἀνταποκριθεῖ σὲ μιαν ἀνάγκη ἀνώτερη, σὲ κάποιον πόθον αἰώνιον τῆς ἀνθρωπότητος. Γι' ἀπὸ τὴν καὶ μόνον φαίνεται πὸς στέκεται ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν μὰς καὶ ἀξίζει νὰ παθανασιστεῖ σὰν τὰριστοουργήματα τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος—σὰν τὰ μυθολογικὰ δράματα τῆς Ἑλλάδος λ. χ. Μὰ εἶπαμε πὸς τὰ ἔργα τοῦ μουσικοῦ τοῦ Μπαυρόουτ εἶτανε κυρίως «ἔργα τῆς σύγκαιρῆς του καταστάσεως», καὶ οἱ θρησκευτικὰς προσπάθειαι τους τίποτις ἄλλο δὲν κάνουνε παρὰ νὰ δυναμώνουνε τὸν χαρακτῆρα τους ἀφῆτον. Ἐν ἄξαιρα ὁ «Parsifal» ἔχει ἀπὸτομα ζυπνήσει τίς ἰδανικὰς ὁρμὰς τοῦ αἰῶνα, ἂν εἶναι ἀλήθεια πὸς τὸ ἀρνητικὸν ἀφῆτῆ ποίημα ἔχει ἀνάψει μυστικὰς φλόγας, πού εἶναι τὸ μέσον πού μὰς ὑπόδειξε ὁ Βάγνερ γιὰ νὰ φυλάξουμε μέσα μας τὴν ζωοπάροχον ἔστιαν; Ἡ θρησκεία κυρίως τοῦ χρειάστηκε γιὰ νὰ χρωματίσει τὴν τέχνην του· δὲν εἶναι θρησκεία καθαρὰ ἰδανικὴ ἀφῆτῆ πού ὁ δάσκαλος τοῦ Μπαυρόουτ δια-

λαλεῖ· εἶναι θρησκεία αἰσθητικὴ. Θέλει τοὺς ἀθῶπους νὰ συγκοινωνήσουνε στὴν τέχνην, νὰ νυφωθοῦνε πᾶνω ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ζωὴν, μετὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ ὡραίου. Στὸν «Parsifal» του ἔχει ἐρεθνήσει βαθιὰ πᾶνω στὸ περίσσειμα τῆς χριστιανικῆς λατρείας πού ἔχομε μέσα μας, γιὰ νὰ μὰς κυριέψει καὶ νὰ μὰς πείσει ἐφοκώτερα. Μερικοὶ πιστέψανε πὸς ὁ καλλιτέχνης τοὺς προσκάλει στὴν τελετὴν καμίας θρησκευτικῆς λατρείας· καὶ τρέξαν μετὰ θρησκευτικὴν λαχτῆραν στὸ προσκύνημα τοῦ Μπαυρόουτ. Ἄλλ' ὁ Βάγνερ μὰς ἐφῆσε μιὰ τελετὴν καθαρὰ καλλιτεχνικὴν, πού ἡ θρησκεία μὲρὸς μέσα σὰν ποιητικὸν στοιχεῖον, προορισμένο νὰ καταχτήσει πῖο σίγουρα τίς αἰσθητικὰς καὶ τὸ μυαλόν. Ἐπίσης ὁ βαγγέριος ἀσπὸς νεοχριστιανισμὸς πού γεννήθηκε μετὰ τὸ θάμα μιανῆς τέχνης ἀνεκφραστῆς, δὲ μπορούσε διόλου νὰ συγκινήσει τίς βαθειὰς ρίζας τῆς κοινωνίας. Ἐξασκήσε δεσποτικὴν κυριαρχίαν στὰ παγκόσμια διανοητικὰ ἔργα· μεταδόθηκε ἀμέσως στὴν φιλολογοίαν, στὴν ποίησι, στὴν σύγχρονον ζωγραφικὴν, ἐφῆσε μιὰ σκοπὴν ἰδεολογῶν καὶ φιλοσόφων στὴν Γερμανίαν, μὰ δὲν πῖτυχε νὰ ἐκλαϊκέψει τὴν βανγέριαν τέχνην, γιὰτί ὁ ἴδιος πετοῦσε σὲ σφαίρας ἀκόντεφτες.

Ὁ παρσιφαλικὸς συμβολισμὸς, ἀπομίμησις ἐνὸς ἰδανικοῦ πού πραγματοποιήθηκε ἐδῶ καὶ δύο χιλιάδες περίπου χρόνια, μονάχα στὸ λογικὸν μπορούσε νὰ ἐπιδράσει· ὄχι καὶ στὸ αἰσθητικόν. Καὶ ἂν παραδεχτοῦμε πὸς ὁ πολὺς κόσμος πρόσζε γιὰ μιὰ στιγμὴν σὲ δάφτονε, τὸν ἀπόρριξε μετὰ μὴς ὡς ὑποφθόν. Τὸ παράδειγμα συνεπαίρνει τοὺς λαοὺς, καὶ ὄχι τὸ χιμαρικὸν καὶ φανταχτερόν ζεγάλασμα μιανῆς ἀφερμένης ἰδέας. Ἐπίσης τὸ σύμβολον ἀπομάκρυνε τὸν περσώτερον κόσμον ἀπὸ τὰ βανγέρια ἔργα. Τὰ πρόσωπα τοῦ «Δαχτυλιδίου τῶν Nibelungen», τοῦ Tristan und Isolde, τοῦ «Parsifal» ζοῦνε μιὰ ζωὴ ὑπέροχον, πού ἀδύνατον νὰ τὴν ἐναιώσει τὸ πλῆθος. Ἡ ζωὴ τους εἶναι ζυμωμένη, ἔτσι νὰ πῶμε, μετὰ τίς ἐφῆμερες συνθήκας τῆς «ἐπικρατούσεως» φιλοσοφίας. Ὁ ἀψηλὸς ἰδανισμὸς τοῦ Parsifal πηγάζει καὶ ἀφῆτος ἀπὸ τὸν πεσιμισμὸν τοῦ Σοπενχάουερ. Ἀκατανόητα ἀπὸ τὸ πλῆθος, συνταριασμένα σὲ πολλὰ μέρη μετὰ τίς τολμηρὰς δοξασίας σύγκαιρον σκεπτικιστάδων, θρησκευτικὰ τόντις ἄλλὰ ἔχοντας μέσα τους μιὰ θρησκείαν ἀδύνατη, ξένη καὶ πάντα σκεδόνε βιασμένη στὸ δύσκολον ρόλον τῆς τέχνης, τὰ ποιήματα τοῦ Βάγνερ φαίνονται προορισμένα γιὰ νὰ ξεχαστοῦνε σίγουρα. Ἡ μουσικὴ θὰ μπόρει ἀρὰ γε νὰ τὰ γλυτώσει;

Ἡ ὁρχήστρα στὸ νέο μουσικὸν δράμα πρέπει νὰ ὁρμήνευε τὴν ἐνέργειαν, τὴν πράξιν καὶ νὰ διαφωτίζει τὴν ψυχὴν, ξηγώντας τὰ καθέκαστα τοῦ δράματος. Καὶ τόντις κάθε πρόσωπον «δράξ» πῖο πολὺ στὴν συμφωνίαν παρὰ πᾶνω στὴν σκηνήν. Ἄλλ' ἐδῶ ὁ Βάγνερ ἀπαιτεῖ ἀκόμα καὶ κάπια προσπάθεια ἀπὸ τοὺς ἀκροατάδας του γιὰ νὰ ποκαλύψει σὲ δάφτους ὀλάκαιρον τὴν βαθύτατην ἰδέαν τοῦ ἔργου του. Τὸ leitmotiv του δὲ μπόρει κανεὶς νὰ τὸ παρακολουθήσει καθὼς εἶναι περιπλεγμένο μέσα στὸ ὁρχηστριακὸν φάδι, χωρὶς προτύτερα νὰ μελετήσῃ τὸ διάγραμμα. Ἡ μουσικὴ ἀπόλαψη πού παίρνει κανεὶς ἀπὸ ἓνα βαγγέριον ἔργο ἐπιτρέπει βαθμοὺς βαλμένους μετὰ τρόπον σκεδὸν ἀντικαλλιτεχνικόν. Δὲν προσφέρει στὴν ἀκοῆν τὸ μεγάλο ἐκεῖνον αἰσθητικόν πού σὲ ἰκανοποιεῖ, μόνον βάζει σὲ κόρυσην τὸ μυαλόν σου. Ἐπειδὴ δηλ. ἡ μουσικὴ τοῦ Βάγνερ ἐνεργεῖ δυνατὰ πᾶνω στὴς αἰσθητικὰς, ὁ ἀκροατὴς βρίσκειτι παρὰξεναν ὑποχρεωμένον νὰ ξοδέβει μεγάλην ποσότητα τοῦ

μιαλού του για να δεχτεί επιτίλους το άνωτατο όριο της νεβρικής συγκίνησης, ή κάλιο του νεβρικού συγκλονισμού. Άλλοτες—προπάντων οι Ίταλοι μουσικοδασκάλοι—συνταιριαζανε ήχους μόνο και μόνο για να χτυπούνε εφκαρίστα στο άφτι· τούλάχιστο δι γυρίβανε από τους άκροατίς τους δλόκληρη διανοητική και καλλιτεχνική μόρφωση.

Δίν καταδικάζουμε. Και πώς άλλως θά κρίναμε λήφτερα το γιγάντιο τούτον καλλιτέχνη, που κ' εμείς οι ίδιοι είμαστε γοητεμένοι από την τρομερή γοητεία της τέχνης του και που του χρωστούμε ώρες μοναδικής απόλαψης; Άλλά λεφτερωμένοι όσο μπορούμε από τις εγωιστικές και γλυκερές ανάμνησές μας, σκεφτόμαστε γενικώτερα και προσπαθούμε να ζηγήσουμε γιατί και πώς οι σκηματισμοί του leitmotiv του, οι κανόνες της καινούριας λυρικής τραγωδίας, το υποχρεωτικό πές μπάσιμο του σύμβολου στο δράμα, όλα τά βαγνέρια στοιχειά που τρομάζανε τον κόσμο για την πρωτοτυπία τους εδώ και τριάντα χρόνια, και φοβερίζουν σήμερα να θέσουν άλλες αλυσίδες στην τέχνη, μπορούσανε ξεφρα να λιγοστήσουνε ίσα με τον τελευταίο αριθμό τους θαμαστάδες του και να κάνουνε να ξεχαστεί δλότελα κή ιδέα του Μπαυρόυτ που για μία στιγμή τηνε θεωρήσανε για ύψιστη αποκάλυψη. Η βαγνέρια τέχνη μοιάζει λίγο με το Ρεϊγκόλδο—έναν έραστή ακατανίκητο και φοβερό σ' όλους κείνους που τονε κοντέψανε. Πολεμήσανε λυσσαομένα για να τονε καταχτήσουνε. Γοήτεψε και πλήγωσε όλους τους αγαπητικούς του. Τους έδωκε απόλαψη, ύστερ' από πολλούς πόνους και θλίψες. Γι' άφτο κ' οι άθρωποι θά τονε καρφώσουνε πάνω «στον έρημικό βράχο», που λιγοστοί πιστοί φίλοι του θά θελήσουνε ίσως μονάχοι τους να πάνε να θαμάζουνε τή λάμψη του απομοναχεμένη κ' έρημη.....

Γέρα Μυσιλήνης. Τριμητής του 906.

Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ.

ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΙΟΤΗΣ

ΣΜΕΡΤΗ

Του Ρήγα Γκόλφη.

Μέσ' στα ζεστά σου γόνατα να κρύψω το κεφάλι
Λαχτάρησα! και δάκρυα μακαριστά να χύσω
'Αγάπης που βασίλεψε μέσ' στην ηγειαίς τους ύμνους,
Που σαλαμώντας τους ρυθμούς οι άνοιξες σου ψάλλουν.

—'Ομίε! πηχτά τα σύννεφα τον ήλιο άπαλοκρόβουν
'Αχνολωμιάζοντας το πώς στη φυλακή της ζούλιας
Κι άπλες λαβές οι θάλασσες κουντόχρως έργοιγουν
Προσμένοντες την άνοιξη της άναστροφής σου κρύφων.

Και σμαλομάτα άγγίχτηκες στον πόθο και τω σπλάχνων
Και της καρδιάς σου γρίκησα φτερούγιασμα λαχτάρας:
Και τά μαλλιά μου χείδεψες με της άναστρίλας

Τά κρουσταλλένια δάχτυλα. Κι ώ φλογερό μεθύσι,
'Εσκυψες και με φίλησες. Και, Σμέρτη, στη ματιά σου
Δάκρι διαμάντι φωτεινό έλαψε ή ψυχή σου.

Θριστής 20,06.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

'Ο δικαστής. Γιατί, χριστιανέ μου, δίχως αίτια
έσπασες στο ξύλο τηνε κακομοίρα τή σπιτονοικο-
κερά σου;

'Ο μανθότακας (αποδλακωμένος) τί; τί;... ή
σπιτονοικοκερά μου; Και δέν είπατε 'Αδιστον ή γυ-
ναίκα μου;...

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

(Στη στήλη αυτή θά κραμάμε κάθε βδομάδα, σαν κει-
φάλια ληστών, όλες τις άσυταξίες κι αναρθωγραφίες που
βρίσκονται σε καθαρευουσιάνια βιβλία. Συνεργάτες της
στήλης αυτής θάναί ελ' οι αναγνώστες μας, άρκει μοναχά
πλάι στο βαρβαρισμό που θά μας σείλουνε να σημειώ-

«Τιμημένος κτλ. ως και διά του σταυρού
του Σωτήρος, επαξίως άπονεμηθέντα
αυτώ διά τον άκραιωνή φιλελλητισμόν του».

(«Άκρόπολη» 2 Σεπτέμβρη σελ. 1, στήλ. 6).

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Για κανένα και για πολλούς ποιητάδες.

Τετραγωνίδια, τρίγωνα, λογής λογής τσαλήμια
Και τυπωμένα ζμορφα σε φύλλα πρετρικά,
Μά μέσα ψάχνεις άδικα να βρής όλίγην έννοια
Σαυτά τά ώραία σήματα τά γεωμετρικά.

Κι αν βρεις λιγάκι νόημα, θά νάνα σε να ψάχνεις
Μέσα σε μπόλικα έχηρα για ναβρεις δυο σπυριά
Και σαν τά βρήκες σκέφτιστα αν άξιζαν ο κόπος
Σε τόνον ωρα ψάξιμο για ναβρεις μόνο αυτά.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

(Η ιδέα του δευτερου τετραστιχου εινε παρμένη από
το Σάηλοχ του Σέξπηρ, μετάφραση του Πάλλη).

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΟΙ ΔΙΑΠΡΕΠΗΔΕΣ ΤΗΣ ΝΤΟΥΖΙΝΑΣ

Φίλε Νουμά.

Κοινολογιέται πως ο διαπρεπής καθηγητής
κτλ. κ. Δ. Μοστράτος κτλ. το έρχόμενο, ή κάλιο
κατά την κλασική καλολογία του ίδιου του κ.
καθηγητή το προσεχίς (με συμπάθειο) θά διδάξει
στους τελειόφοιτους της Σχολής του Γένους μερικίς
ώδες από τή Ραμάγια, ενώ δέν ξέρει Σανσκριτικά.
Τό πράμα δι φάνηκε παράξενο, άφου όλοι γνω-
ρίζουμε πως τους διδάσκει και Πίνδαρο χωρίς να
ξέρει Έλληνικά.

Λένε πως την ώρα της παράδοσης φαίνονται
πάνου άπ' την έδρα σαν άποησικές τέσσερες άπα-
λάμες με τεντωμένα τά πέντε δάκτυλα ή κάθε μία.
Είναι των αοιδίμων 'Αμαζοπούλου και Σαλτέλη. Οι
δυο στέκονται σε σκιάδι πάνω άπ' την κορφή του
σοφου καθηγητή ότα σκύφτει μέσ' στο κείμενο, για
να μνή του κατέθη κάνας νταμλές την ώρα που
ξεροθήγοντας και ξεροκαταπίνοντας προσπαθεί να
πιάσει τ' άπιαστα νοήματα του Πινδάρου. Οι άλλες
δυο γυρισμένες κατά το ήλιόβγαλμα διεφτύνουν τά
φιλαφρονήματά τους προς τους ιδύτορας του ξε-
χαρβαλωμένου Γένους.

Ο κ. Σταματάκης Δ. Βάλβης ή 'Αβλάβης, όπως
τόνε λές έλόγου σου, Νουμά, άλλος διαπρεπής άφτός,
(που μία φορά με τον «Προμηθέα» κήρυχνε την
άθεια, και κατόπι με την ίδια καλοσημειωσία έ-
στειλε συγχαρητήριο ποίημα (;) στον Πατριάρχη
που δέν έπίτρεψε, λέει, να βεθληωθί (!) το Βαγγέ-
λιο), μαθαίνοντας τά καθέκαστα του Κωνσταντινου-
πολίτη συναδέφφου του, του έστειλε ένα άγείτωπο

της μετάφρασης του Πινδάρου, που έχει φιλοτεχνήσει
ατός του με γραφή παραγγελία να το μουσκίψει
μέσ' σ' ένα μαστραπά νερό αφίνοντας το τρεις νύ-
χτες έξω στο άστρο και κατόπι να πιει έκείνο το
νερό τρεις πουνές κατά σειρά και θά ξέρει όλο τον
Πίνδαρο άπ' έξω, και την εξήγησή του στην έν-
τέλεια.

'Ο Μπαρμπα-Μιστριώτης, ο διαπρεπής τω δια-
πρεπήδωνε σκανταλίστηκε. Τι χρειάζεται Πίνδαρος
στά γυμνάσια! δι βάζουν καλύτερα τους Ρητορικούς
του λόγους· έτσι το ένθικο χρήμα θά γλιστρά στην
τσέπη άφτουνο, που είναι ένθικός άνθρ και γι' αντ-
άλλαγμα τά παιδιά θά μαθαίνουν ταρταρισμό
και όνομαστικές άπόλυτες κι' έτσι θά γίνονται κι'
άφτά τέλειοι ένθικοι άνδρες σαν και λόγου του.

Μερικοί πάλε είπανε πως ο κ. Δ. Μοστράτος
πρι δημοσιέψει το πολυθρήνητο έκείνο έπίγραμμα
του, που έπεσε έξω κι έξω στο μέτρο κ' έγινε ρε-
ζίλι παίρνοντας τά μακρά για βραχεία, έπρεπε να
συβουλευτεί το διαπροτή κ. Ι. Βαλαβάνη, που νιώ-
θει από τέτοια, καθώς λένε. Γιατί ο κ. Ι. Βαλα-
βάνης μία φορά «κατεσκεύασε κιβωτόν» κι' έκείνη
ή κιβωτός κιβωτός δέν είτανε μόν' είταν [τα Νεοε-
λληνικά άναγνώσματα του Κασόδη και «ένα μη
γνωσθώσιν έπίσωσεν αυτά» κ' έτσι βγήκε ή Κιβω-
τός ή πισσωμένη.

Μιά μαλαχτρογιά λοιπόν άφτουνο του πισσωμού
είναι και κάποια σημειωσούλα του κύρ καθηγητή
στην άφτογραφία του Κοραή, που μαθαίνουμε τόσο
σοφά πως λαμβος θά πεί, λέει, ο πόδας που έχει
την πρώτη συλλαβή μακρά και τή δεύτερη βρα-
χεία. Τ' άκους μια βολά, κύρ Μοστράτο, σύβουλο που
τον έχασες; Άλλη φορά σαν άπορείς περι τά μέ-
τρα, έμβρόντητε» ρώτα τον άβρόντηχτο φίλο σου κ.
Βαλαβάνη και κείνος θά σου δώσει να καταλάβεις,
πως έδωκε στον κόσμο και καταλάβε «διά της με-
θόδου της Κιβωτού», τί θά πεί λαμβος.

— Μά έτσι λοιπόν άφτοι οι διαπρεπήδες έλα
ανάποδα τά βλέπουν, αδερφφέ!
— Φαίνεται να είναι διαπρεπήδες από την άνα-
ποδη.

Συμπέρασμα: Άπ' τις έδρες έκείνες που διδά-
ξαν τέτοιοι διδάσκαλοι του Γένους, τώρα όργιάζουν
τέτοιοι σοίταρήςδες.

Τό συμπέρασμα τω συμπερασμάτων: Και σ'
όλα μας πάμε κατά την ίδια αναλογία στο ξεχαρ-
βάλωμα. Τον 'Αμαζοπούλου και το Σαλτέλη διαδέ-
χονται ο Μοστράτος και ο Βαλαβάνης, το Φίλιππο
'Ιωάννου ο Μιστριώτης, τον Τρικούπη ο Θεοτόκης
και τράβα καρδέλλα.

Πόλη 'Αλωνάρας 1906.

ΑΣΤΡΟΠΕΔΕΚΑΣ.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Φίλιππε Νουμά,

Βλέπω και τά καταφέρνεις μια χαρά τά φτογ-
λογικά στην άπάντησή σου στο Μυτιληνό(1) γραμ-
ματικό (φύλλο 206). Σε παρακαλώ όμως να μου
έπιτρέψεις να τά πω λιγάκι πιο έπιστημονικά: Τά

1) Μυ ύψιλο, τι-ιώτα από το μύτιλος λατ. mutilus
=κολοβάς, κουντζούκης.

ψηφία ξ και ψ δέν, είναι ξεχωριστοί φτόγγοι, μόν' είναι τὸ καθένα ξεβγάρωμα ἀπὸ δύο φτόγγους γραμμένους μονοψηφίς (συντομογραφία) δηλ. ξ = κς καὶ ψ = πς (πρὸς βλ. ξ - στ, κτλ. πού ἔχει πολ- λά ἢ παλαιογραφία) γιὰ τοῦτο τὰ λέμε μονό- ψηφα διπλά. Ὅσα λοιπὸν ἐρχεται ἀρκύλεξο ν πρὶν ἀπὸ λέξη π' ἀρχίζει ἀπὸ ξ, ψ, στὴν κοινὴ Ρωμαϊ- κὴ ὄχι μόνον δὲν ξεπέφτει μὰ καὶ ἐπιβάλλει τὴν ἤχε- ράδα του στ' ἀκόλουθὰ του ἤχη (ξ) ξ, ψ καὶ τὰ κἀνε: ἤχερὰ (2) gz, bz, (ἤχοταιριαξιά) λ. χ. τὸν ξέρω (προφ. τογκξέρω), ἄν ψάλλω (προφ. αμβξάλλω) κτλ. Ἰδιωματικὰ ὅμως σὲ μερικοὺς τόπους ξεπέφτει τὸ ν πρὶν ἀπ' τὰ ξ, ψ ἀκολουθώντας ἄλλο γλωσσικὸ νόμο πού ἀτρία σύφωνα κατὰ σειρὰ μόνον ὅταν τὸ τρίτο εἶναι λ ἢ ρ μποροῦνε νὰ σταθοῦνε στὴ Ρωμαϊ- κὴ λ. χ. σκλάβος, στρώων κτλ. εἰδεμὴ ξεπέφτει πάντα τὸ ἓνα λ. χ. ἀφξάινω > ἀξάινω, σφικτὸς > σφικτὸς ἔτσι καὶ τὴν ψυχή > τὴ ψυχή, ἄν ξέ- ρεις > ἄ ξέρεις κτλ. Τὸ ζ ὅμως πού λές, ἀγαπητέ μου, πού οἱ γελοῖες ψεφτογραμματικές τῆς καθαρὲ- βουσας μᾶς τὸ λένε ἀκόμη διπλό, σήμερα πιά διπλό δὲν εἶναι μήτε καὶ στὴν καθαρῆβουσα. Τὸ ζ σήμερα εἶναι ἀπλό δοντοσφουριστικὸ ἤχερὸ σ ὅπως τὸ β εἶναι ἤχερὸ φ (δοντοχειλικὰ), καὶ τὸ γ ἤχερὸ χ (ὑγρολα- ρυγγικὰ), γιὰ τοῦτο πρωτογενὲς ν δὲ σηκώνει: ὅπως τὸ ἰδιοπρόφερό τοῦ ἤχη σ. Ὁ φτόγγος πού παρά- στηνε τὸ ψήφι Z γεννήθηκε ἀπὸ διαφορὰς ἀρχῆς: α') ἀπ τὸ ἀρχαῖο Ἰτατικὸ j λ. χ. jūs Ἰντικὸ καὶ Λατινικὸ, ζῦμη Ἑλληνικὸ. β') ἀπ τὸ γ + j λ. χ. ἀρπαγ-jw > ἀρπάζω, γ') ἀπ τὸ δ + j λ. χ. σχίδ-ja > σχίζα, δ') ἀπ τὸ σ + d λ. χ. Ἀθήνας- δε > Ἀθήναζε, ε') ἀπὸ ξένες λέξεις λ. χ. Ζέλια. Στὴν προφορὰ πρὶν ἀπ' τὸν δ' αἰῶνα π. κ. εἶτανε καθαπτὸ διπλό: σδ. Κατόπι συχίστηκαν οἱ δύο φτόγγοι καὶ προφέρθηκε σάν τὸ δικόμας τζ (3) σώ- ζεται ἀκόμα ἢ προφορὰ ἀφτὴ στὴν Κάρπαθο: γνω- ρίζω, βυτζί κτλ.). Καὶ τέλος ἀπ' τὸ β' αἰῶνα π. κ. καὶ δώθε προφέρθηκε σὰ διπλό ζζ (ὡς τὰ σήμερα στὴ Νικαριὰ γνωρίζω, βυτζί κτλ.). Κατόπι: μὲ τὴν ἀπλοποίηση ὄλων τῶ διπλῶν ἀπλοποιήθηκε καὶ ἀφτὸ στὴν κοινὴ καὶ κατάντησε στὸ σημερινὸ ζ = Z. Ὅλα τοῦτα καθὼς καὶ καθὲ ἄλλο ζήτημα φωνολο- γικὸ, μορφολογικὸ, ἐτυμολογικὸ τῆς γλώσσας μᾶς διάπλατα ξεδιαλύνονται, καθὼς τὸ λές, μὲς' στὴ γραμματικὴ μου, πού θὰ ἐγγεῖ ὡς 35 τυπογραφικά. Λίγη ὑπομονὴ ἀκόμα καὶ ξετελειώνεται.

*Αυγουστος 1906. Μ ΦΙΛΗΝΤΑΣ

2) Ἐχερὰ εἶναι ὄσα προφέρνουμε τοιτώνοντας τὴ χα- ρμάδα τοῦ λάρυγγα πού νὰ σκηματίζει στενὸ (γλωσσίδι) καὶ βγαίνοντας ὁ ξαναασμὸς καὶ νὰ ταραῖζει τίς ἀπὸ δὴ κι ἀπὸ κτ' φωνητικές κόρδες γιὰ νὰ παράγουν ἤχο: b, β, d, δ, τζ, ζ, γκί, γί, γκ, γ, μ, ν, gn, n (final) ρ, λ, gl (Ἰτα- λικὸ). Ἀρχα εἶναι ὄσα προφέρνουμε βγάζοντας τὸν ξανασα- σμὸ μᾶς μὲ ἡχαλωμένη τὴ χαρμάδα τοῦ λάρυγγα, πού νὰ μὴν ταραῖζονται καθόλου οἱ φωνητικές μᾶς κόρδες: π, φ, τ, θ, τσ, σ, κί, χί, κ, χ. Ὁ Ψυχάρης πιδ ξεδιαλυμένα τὰ λέει χορδόνηχα καὶ ἀχορδόνηχα.

3) Πόσο ἀπλοὶ εἶναι οἱ καλοὶ μᾶς οἱ δάσκαλοι πού τὸ φτόγγο τζ τότε θαρροῦνε βάρβαρο! Ὁ sancta simplicitas!

Υ. Γ. Στὰ πρωτογενῆ μου γλωσσολογ. ἀπλο- χώρησε ἓνα τυπογρ. λάθος: ἀντὶς Λ. lumba γράφε λ. Καλαβρίτικὴ limba.

ΤΑ ΕΥΩΔΕΣΤΑΤΑ...

Φίλε «Νουμᾶ».

Στὶς «Ἀθήναι» τοῦ περασμένου Σαββάτου (2 Σεπτεμβρίου, σελ. 2, στής 2) διάβασα τὰ ἀκόλουθα διασκεδαστικώτατα:

Ποῖα εἰς ὄλων τῶν ἀπειροπληθῶν ἀθηναϊκῶν συναιδελ-

φῶν, πρωτῶν, ἐσπερινῶν ἢ καὶ ἐβδομαδιαίων νομίζετε ἐπὶ ἔχει τὴν πρώτην ἐν Ἀθήναις κυκλοφορίαν, τοῦλάχιστον κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς;

Ὁ «Νουμᾶς»!

Τὸ πῶγμα θὰ φανῆ ἀπίστευτον καὶ ὁμως εἶναι ἀλη- θές. Διότι ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν παρατηρεῖται δει ὄλοι οἱ πλανόδιοι πωληταὶ σταφυλῶν παραδίδουν τὸ ἀγοραζόμενον ἐμπόρεμά των εἰς τοὺς πελάτας των διπλωμένον εἰς φύλ- λα τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τῆς Ἑλληνικῆς μαλλιαρουσῆς.

Διὰ τοὺς δυστυχεῖς ὁπαδοὺς τῆς γλωσσολογικῆς θεω- ρίας τοῦ κ. Πάλλη, ἢ δοκιμασία εἶνε ὁμολογουμένως ἀλ- γεινὴ καὶ μὲ βλέμματα θλίψεως βλέπουσι: τὰ ἀγαπητά των φύλλα τῶν «λίγων καὶ διαλεχτῶν» εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κοσμακῆ καὶ μάλιστα πρὸς χρῆσιν, ρεῦ, τόσοσ χυδαῖαν καὶ ἥμισυ ποιητικῆν.

Ἐν τῶ μεταξύ οἱ Ἀθηναῖοι μαζῶ μὲ τὸ τραγνίσμα τῶν ροδιτῶν, λαμβάνουσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐντροφήσωσι εἰς τὰς φιλοσοφικὰς ἰδέας τοῦ Νίτσε καὶ εἰς τὰ ἀπολαυ- στικὰ ρομάντσα τοῦ κ. Ψυχάρη.

Δὲν θέλω νὰ σοῦ πῶ σὲ ποῖο μέρος τὸ διάβασα τὸ φύλλο αὐτὸ τῶν «Ἀθῆναι», μὰ καθὼς μὲ πλη- ροφόρησαν πολλοὶ φίλοι μου καὶ καθὼς τὸ εἶδα πολ- λὰς φορὰς καὶ ὁ ἴδιος, πολλὰ φύλλα τῶν «Ἀθῆναι» μὲ τὰ εὐδιέστατα ἀρθρα τοῦ κ. Πῶπ κυκλοφοροῦν κομματάκι-κομματάκι σὲ κάποιον εὐδιέστατον ὑπόγειον τῆς Ὀμονοίας πού δὲν πουλιοῦνται σταφύλια ἀλλὰ ξαλαφρώνονται οἱ κοιλιές.

Δικός σου ΕΠΟΥ

ΚΕΡΔΟΣ 352,245 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναὶ! **352,245** δραχμᾶς ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζομεσίτου κ. Ἰω. Φωτίου εἰς τοὺς πελάτας του. Ἦτσι ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λα- χειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τοῦ γραφεῖου τοῦ ἔχουν κερ- δίσαι διάφορα ποσά, ἀνερχόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμὸν **352,245** δραχμῶν.

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀναβιάσῃ τὸ πο- σὸν τοῦτο εἰς **1,000,000** δραχ. καὶ καλεῖ τοὺς θέλοντας ν' ἀγοράσωσι τοιαύτην νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχερὸν γραφεῖον του, ὅπου πάντως θὰ κλη- ρωθῇ μετ' ἀμοιβῆς ὁμολογία τις καὶ τί χαρὰ νὰ εἶναι ἢ πρώτη μὲ τὰς **70,000**, χρυσᾶς δραχμᾶς τὴν 17 Ἰουνίου ε. ἔ. ὅτε γεννήσεται ἢ κλήρωσιν.

Ὅσαύτως ἐγγράφονται μέλη τοῦ ὑπο τὴν Προε- δρεῖαν τοῦ κ. Ἰω. Φωτίου «Ταμειωτηρίου» διὰ τὸν Λαὸν ἀναγνωρισθέντος διὰ τοῦ ἀπο 1 Ἰουνίου ε. ἔ. Β. Διατάγματος, μὲ διδράχμους μηνιαίας καταθέ- σεως.

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ

Ἀπὸ Πέμπτη σὲ Πέμπτη.

- Ἰπουργὸς Ἑσπεριῶν δ Ν. Καλογερόπουλος Σποτωμοί. Ἐπαρχίης 5.
- Λαθωμοί. Ἀθήνα 2, Περαιάς 3, Ἐπαρχίης 6.
- Κλεισιές. Ἀθήνα 1, Περαιάς 3, Ἐπαρχίης 1 (ληστεία).
- Ἀπαγωγές. Ἀθήνα 1.

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Ὁ Α. Δάνεισέ μου, φίλε μου, πενήντα λεφτά, γιὰτί μου χρειάζονται ψιλὰ. Το βράδι σοῦ τα δίνω.

Ὁ Β. Ὅχι! Πᾶρε μια δραχμή...τα πενήντα λε- φτα ξεχνιοῦνται πρὶν περάσει μισὴ ὥρα.

Ὁ Α. Ἐχεις δίκιο.

Ὁ κ. Νέη. Ἀχ! νὰ μποροῦσε κανεὶς νῆτανε πάντα νέος!

Ὁ κ. Γραῖη. Πολλα γυρίσεις, καημένη. Ἐγὼ θάμουνα φκαριστημένη νᾶμνησκα αἰώνια γριά.

Ο, ΤΙ ΕΒΛΕΠΤΕ

— Ἐπειδὴ εἶτανε λίγο ἀρρωστος ὁ συνεργάτη μας κ. Νίκος Βέης ἢ συνέχεια τοῦ Πουλολόγου ἔμεινε γιὰ τ' ἄλλο φύλλο.

— Μᾶς γράφει κάποιος, ἀπ' ὀφορμὴ τοῦ οὐτραρχικοῦ δειπνοῦ τοῦ Δρακούλη, μιὰ πολὺ σωστὴ γνώμη.

Ἀντί, λέει, νὰ γίνεῖ ἐταιρεία ζωοφίλων ἐδῶ, καλὰ θῆτανε νὰ γίνεῖ πρώτα μιὰ ἐταιρεία ἀθροποφίλων πού νὰ προστατεύει τοὺς δυστυχισμένους πού σκοτώνονται καὶ λαδώνονται κάθε μέρα στον τόπο μᾶς.

— Ὅπαδοί τῆς μποροῦνε νάναῖ ὅλ' οἱ βουλευτῆδες καὶ ὅλ' οἱ ὀπουργοὶ καὶ ὅλοι πού ὀπωτῆποτε φροντίζουν ση- μερα νὰ βγάλουν ἀπ' τίς φυλακὰς τοὺς φοινῆδες καὶ νὰ πληθαῖνον ἔτσι τὸ κακὸ στον τόπο μᾶς.

— Μιὰ φορὰ τὸ χροῖο ὀπαδοὶ αὐτοῖ νὰ κίθουνται σὲ ἀντιθροποφαγικὸ δαῖπνο καὶ νὰ δηλώσουν πὼς τρῶνε κρέας μὰ κ' ἐμποδίζουν καὶ τοὺς ὀμοίους τους νὰ τρώγουνται ἀνεματᾶξυ τους.

Στὸ δαῖπνο αὐτὸ θὰ μποροῦσανε νὰ λάβουνε μέρος καὶ οἱ Δρακουλοπλατωνικοὶ φυτορᾶγχοι κ. κ. Ζητουναῖτης, Ξενόπουλος καὶ Μηχανηλίδης καὶ νὰ πιοῦνε στῆ γιάτ τῶν κρεατοφάγων, κηρύχοντας πὼς μονηχὰ ἔσοι τρῶνε γερά, μποροῦν καὶ γερά νὰ σκέφτονται.

— Τὸ Δασκαλοπάζαρο ἐκκοσθηθεῖ, ὄχι βέβαια ἀπὸ Βουργάρους στὴν Ἀχιάλο, ἀλλ' ἀπὸ Ρωμιούς Ἰπουργοῦς στῆ λεύτερη Ἑλλάδα.

— Δὲ θὰ γίνεῖ καμὴ ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸ Σεβ. Μητροπο- λίτη καὶ ἀπὸ ἄλλους ἐπίσημους νὰ μαζώξει συνεισφορὰς γιά τοὺς καινούριους αὐτοὺς Ἀχιαλίτες πού τοὺς ἐσκουμπίζει ἢ ἀτιμὴ συναλλαγὴ ἀπὸ τὴ μιὰ γωνιά τῆς Ἑλλάδας στὴν ἄλλη;

— Καὶ οἱ ἀστυφύλακες, λέει, θ' ἀπεργῆσουν καὶ θὰ ἐγείρουν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ δημοσίου ζητοῦντες ἀποζη- μίωσιν».

— Γιάτί νὰ μὴν τὸ κάνουνε κι αὐτοὶ, μαθεῖ; Τὸ δρόμο τοὺς τὸν ἔχουνε δεῖξει οἱ γαλονάτοι.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Χαράλ. Ἀντρέαδν στὸ Χαρμπίν. Μωρὲ, καὶ ξε- τινάχτηκες Λίδαμε δὲτι μᾶς ἐστειλες καὶ σ' εὐχαριστοῦμε. Δυστυχῶς οὔτε νὰ σοῦ γρίψουμε μποροῦμε οὔτε τὰ φύλλα νὰ στείλουμε στοὺς καινούριους συντρομητάδες γιὰτί τὰ κατατόπια τους πρέπει νάναῖ γραμμένα Ρούσσια. Θὰ πα- σίζουμε μέσο τοῦ φίλου κ. Λαν. νὰ σοῦ στείλουμε κανένα γράμμα — κ. Γιάν. Ἄντων. στὰ Χανιά. Τὸ δημοσιεύουμε τὸ ἀρθρο σου, ἄν καὶ σὲ μερικὴ δὲ συρῶνοῦμε. Αὐτὸ ὁμως δὲ σημαίνει καὶ πολὺ. Ὁ «Νουμᾶς» εἶναι λεύτερο βῆμα πού μπορεῖ καθέννας νὰ πεῖ τὴ γνώμη του, σῶνε μόνάχι νὰν τὴ λέει εὐλικρινῆ καὶ θαρρετὰ — κ. Σ. Κοντολ. Κάιρο. Εἴγαμε ἔσπριαστὲ καὶ μεις, μὰ τώρα ἐλα ἐγιοῦνται: θὰ λάβεις τοὺς ἀριθμοὺς πού μᾶς ζητᾶς. — κ. Ν. Ζαχ. στὴ Λόντρα. Θὰ σοῦ στείλουμε τοὺς ἀριθμοὺς. Θαρροῦμε πὼς γιά τὸ βιβλίο κατὶ θὰ γίνεῖ. — κ. Γρηγ. Ὅσο κι ἄν κοκκο- ρεῦσαι στὰ τελευτάτᾶ «Παναθήνια» γιά νέος δ κ. Ξεν. φαίνεται ποτὲ δὲν τὴν ἀπέλαψε τέτια χαρὰ.

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

τὸ ἓνα, κ' ἓνα φρ. χρ. γιά τὸ ἐξωτερικὸ, πουλιοῦντα στὰ γραφεῖα μᾶς καὶ στὸ Βιβλιοπωλεῖο Σακίτο- (ὀδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στῆ Βουλή) τὰκόλουθα βι- βλία:

Τοῦ Ψυχάρη «Ὀνειρο τοῦ Γιαννιῆρη» (σελ. 268).

Τοῦ Πάλλη «Ἥλιος καὶ φεγγάρι» (σελ. 120)

Τοῦ Φωτιάδη Τὸ «Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μᾶς ἀναγέννηση» (σελ. 405).

Τοῦ Ἐφταλιῶτη «Ἱστορὶα τῆς Ρωμιουσῆς» σελ. 320) καὶ «Μαζώχτρα, Βρουκόλακας κλπ.» (σελ. 269).

Τοῦ Ἐρμονα «Τῆς Ζωῆς» (σελ. 194).

Τοῦ Φιλῆντα Γραμματικὴ τῆς Ρωμῆικῆς γλώσσας (μὲρ. Α') (σελ. 96).

Τοῦ Λόγγου «Δάφνης καὶ Χλόη» (χαρτοδε- μένο) μεταφρ. Ἡλ. Βουτιερίδῃ (σελ. 86).